

FIGYELJ RÁM!

A PÉCSI EGYHÁZMEGYE
PEDAGÓGIAI ÉS KATEKETIKAI
FOLYÓIRATA
IV. évfolyam 2. szám – 2018. május

SZÁMUNK SZERZŐI

BERTÁNÉ HARGITAI MARGARÉTA

Szent József Iskolaközpont, tanár

FODOR GABRIELLA

Paksi Balogh Antal Katolikus Általános Iskola és Gimnázium, tanár, munkaközösség-vezető

HELSTÁB ÁKOS

Szent Mór Iskolaközpont, tanár, munkaközösség-vezető

KÓKAY IMRÉNÉ

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, igazgatóhelyettes

LOVÁSZNÉ SZÜCS KATALIN

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, óvodavezető

MEZEINÉ TÓTH PIROSKA

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, tanár

NYISZTORNÉ MIHOLA ZSUZSANNA

Szent József Iskolaközpont, tanító

SCHUBERTNÉ PÁLINKÁS ZSUZSANNA

Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, gyógypedagógus, logopédus tanár, terapeuta

SERSLI RÓZSA

Paksi Balogh Antal Katolikus Általános Iskola és Gimnázium, tanár, angol nyelvi szaktanácsadó

TÖRÖK LÁSZLÓNÉ

Szent József Iskolaközpont, tanító

VAJTÁNÉ BOROS ÉVA

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, tanár

VOLLÁRNÉ KESZEI MÁRIA

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, tanár

ZOMBORNÉ KUTAS ÉVA

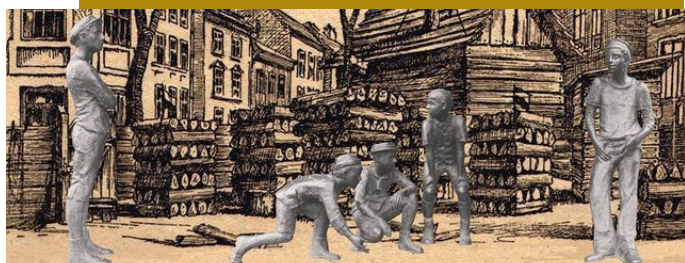
Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, tanár

TUDÁS-MŰHELY

A KRETAÍV TANÍTÁS MŰVÉSZETE 6

A JÁTÉKOSÍTÁS LEHET SÉGEI A KÖZÖS OLVASMÁNYOK FELDOLGOZÁSÁBAN 13

KÖTELEZ JÁTÉKOSAN 16

A KOOPERATÍV TANULÁSSZERVEZÉS ELNYELVI IDEGEN NYELVI ÓRÁKON 18

EMBER-KÉP

MINDEN GYEREK MÁS 20

KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD 24

A NÉRI SZENT FÜLÖP KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA 28

EMBER-KÉP

A NÉRI SZENT FÜLÖP
KATOLIKUS ÓVODA

29

NÉRI NAP

30

NÉZ PONT

36

EMBER-KÉP

ERDEI ISKOLA

31

SPORT A NÉRIBEN

33

VIRTUÁLIS VILÁG -
VALÓS HATÁSOK

34

TUDÁS-M HELY MELLÉKLETÜNKBEN IRODALMI VETÉLKED T, MAGYAR NYELV ÉS TESTNEVELÉS ÓRAVÁZLATOT TALÁL.

ide kattintson

ELŐSZÓ

Tisztelt Hitoktatók!
Tisztelt Pedagógusok!
Kedves Olvasóink!

Tanév végén nem csak a fáradságukkal kell szembenézniük, hanem azt is megvizsgálhatják, milyen eredményeket és hogyan értek el. Jó mindezt tantestületi szinten is megtenni, de az egyéni számvetés sem szükségtelen. Tanítványaiknak tükröt tartanak bizonyítványukkal, de vajon nem tükör az éppúgy Önöknek is?

Újságunk májusi számában remekül sikerült pillanatokról, napokról olvashatnak. Egy-egy projektnap, erdei iskola, vetélkedő, tanóra élménye mind-mind átgondolt munka eredménye. Amikor visszapillantanak a tanévre, gondoljanak arra a sok csillogó szemre, mosolygó arcra, amely az Önök áldozatos munkájánakköszönhetően derült föl. Ebben a lapszámban fókuszba került még az egyéni bánásmód és a felzárkóztatás, és természetesen a prevenció, valamint a tehetséggondozás is.

Vannak, akik egész tanévüket tanítványaik motivációjára fűzik fel, hisz rájöttek, azon kívül, hogy társas kapcsolataikat, együttműködési képességüket és ezen kívül még számtalan készségüket-képességüket fejlesztik, amelletten intenzívebb bevéődést és mélyebb tudást is elérhetnek. Játsszani jó. Tanórán is. És bár játékosítani nem kötelező, arra több példát is találnak, hogy a kötelezőt lehet játékosan is feldolgozni.

Néri Szent Fülöp életpéldája és jótanácsai segítségével pedig megtalálhatják azokat az új utakat is, amelyek a következő tanévre biztosítják a lelkes, örömteli hivatásgyakorlást.

Élvezzék a sok munka után a jól megérdemelt pihenést! Tartalmas szünetet és jó olvasást kívánok!

-bhm-

A kreatív tanítás módszertana

Bevezető

Kreatív tanítás alatt olyan facilitált oktatást értek, melyben a tanár az előírt keretek mellett teljes szabadságot biztosít az egyes diákok számára a tananyag feldolgozásában. Az elvégzett feladatokat olyan értékelési rendszerben jutalmazza, mely a belső motivációt erősíti. Mindezzel a felnövekvő nemzedék saját felelősségét kívánja erősíteni az életcéljaihoz szükséges információk, módszerek megszerzésében. Ebben nemcsak a bal agyféltekét, hanem egyre kiemeltebb módon a jobb agyféltekét mozgatja meg, distressz helyett pedig eustresszre törekszik, megfelelő kihívást adva a felnövekvő digitális nemzedéknek.

A kreatív tanítás keretei lehetővé teszik a tanórai szabad eszközhasználatot (könyvek, mobiltelefonok, tabletek, egyéb IKT-eszközök). A fegyelmezés, tanórai viselkedés egy közös megegyezéssel, állandó visszajelzésekkel kialakított közös tanórai rend alapján valósul meg, mely szintén erősíti az egyéni felelősségtudatot. Az egyes leckék helyett inkább projektekben, témákban gondolkodik, melynek lezárásakor mindenkit egyénileg értékel. Mindez fokozottabb adminisztrációval, mégis nagyobb szabadsággal, kevesebb stresszel és több sikerélménnyel jár.

Fontosnak tartom, hogy - mint minden tanítási módszernél - a kreatív tanításnál sem vehető át a módszer teljes egészében. Kiemelten fontos, hogy a tanárok a tanítást belső motivációból végezzék, és a lehetőségekhez mérten abban minél jobban kiteljesedjenek. Motiválni csak a motivált tanár képes, aki élvezzi a munkáját. Éppen ezért a módszerekből azokat az elemeket érdemes csak átvenni, melyek ezt a belső motivációt erősítik.

A kreatív értékelés

Ha egy értékeléssel a belső motivációt kívánjuk erősíteni, akkor annak azokat a belső késztetéseket kell megmozgatnia, melyek ezt a hajtóerőt erősítik. Én ezt a dopamin rendszerre épülő pontszerzéses vagy játékpénzszerzéses értékelésben találtam meg. A működési elve hasonló a videojátékok működéséhez. Az elért sikerek újabb és újabb pontszerzésre, további szintek elérésére készítik a „játékos”, aki éppen ezért már-már függővé válik, amíg talál megfelelő kihívást az elvégzendő feladatokban. A megszerzett pontok azután jegyekre válthatók, és így a kreatív értékelés beilleszthető a hagyományos tanítási rendszerbe.

Én a magam részéről a játékpénzt választottam. Van, aki kézzel foghatóan szereti, van, aki csak a nálam vezetett „bankszámlán” tartja a bevételeit. Iskolánk után a pénznemet „Mór”-nak neveztem el. A hónap utolsó óráján az összegyűjtött Mórokat be lehet váltani. 500 Mór ér egy ötöst, 400 Mór egy négyest és így tovább. Az egyeshez is 100 Mór szükséges, így extrém esetben előfordult már, hogy egy diáknak, aki egész hónapban nem csinált semmit, a hónap végén 100 Mór kölcsönt kellett felvennie ahhoz, hogy megkaphassa az egyest. Ez az értékelés tehát lehetővé teszi a kölcsön felvételét. Ezt csak abban az esetben szoktam engedélyezni, ha valaki a hiányzásai miatt nem tudott elegendő bevételt szerezni. A felvett kölcsönt később „ledolgozhatja”. Ha valaki túl sokat hiányzik egy hónapban, azaz hiányzásai megközelítik az óraszám felét, akkor engedélyezem, hogy 100 Mór befizetése ellenében mentesüljön a havi értékelés alól. A játékpénz használata lehetővé teszi a büntetések kiszabását is. Ha valaki mással foglalkozik az órán, vagy fegyelmezetlenségével zavarja a munkát, büntetéssel sújt-

ható. Ez nálam esetenként 50 Mór, ami nem túl sok, de elegendő ahhoz, hogy kellő visszatartó erőt képezzen. Ugyanez a büntetés, ha valaki mobiltelefonon játszik az órán. Egy alternatív választási lehetőség az infláció. Ez azt jelenti, hogy ha valaki ráér mással foglalkozni, akkor onnantól több Mórt kell majd fizetnie az ötösért, négyesért, stb. Ennek ellentéte az, ha valaki két ötöst is szerez egy hónapban. Nála fellép a defláció, azaz onnantól már csak 490 Mórba kerül egy ötös.

Más tanárok, mint például Prievara Tibor vagy Joós Andrea pontrendszer alkalmaznak. Ennek a működése hasonló az előzőkéhez. A belső motivációs értékelési rendszerekben fontos, hogy a kihívás léccé megfelelő magasságban tartsuk. Ha túl könnyű ponthoz jutni, vagy túl nehéz, az ellentétes hatású lehet. Éppen ezért érdemes legalább havonta, de akár projektenként átgondolni, hogy mire mennyi pontot adunk.

Egy tanóra menete

Nálam a tanórák projektekre épülnek. A projektek a tanmeneten alapulnak, amit ehhez is igazítok. A tanmenet a helyi tantervhez, a helyi tanterv pedig a kerettantervhez. Így a projekteket teljes biztonságban lehet véghez vinni, anélkül, hogy a hagyományos adminisztrációs keret sérülne. Egy projekt természetesen három-négy órát vesz igénybe. Néha szerencsésebb lenne, ha a tanórákat össze lehetne vonni, hiszen így egy-egy hosszabb folyamatot meg kell szakítani 45 perc után, de a projektek így is megvalósíthatók.

A projektek egy bevezető előadásból, majd az azt követő szabad feldolgozási módból állnak. A diákok húszféle témafeldolgozás közül (l. később) választhatnak szabadon. Ezek közül én egyet kiválasztok mint prémium projektmegoldást, ahova meghívom őket, de ezt a felajánlást nem kötelező elfogadniuk. A meghívott projektfeldolgozási módot ugyanis én vezetem. Ezzel az elsődleges céloom az, hogy a hagyományos tananyagfeldolgozáshoz szokott diákokat beavassam az önálló tanulási lehetőségek különböző formáiba, másodlagosan pedig az, hogy hatékonyan dolgozzunk fel egy-egy tudásanyagot.

Egy-egy nagyobb projekten belül több témát is választhatnak. Ezeknek a jutalmazását előre megszabom, tehát pontosan tudják, hogy milyen feladat elvégzéséért mennyi Mórt fognak kapni abban az esetben, ha a feladat végrehajtása igényes és hibátlan. Az igénytelen és hibás feladatvégrehajtásért is kapnak bevételt, de természetesen kevesebbet.

A kezdeti nehézségek után megértettem, hogy a kész projektek értékelését csak az óra utolsó öt percében szabad végezni, különben az egész órám azzal megy el, hogy pár percet facilitálok, majd adminisztrálok. Így viszont a kész munkákat óra végén begyűjtöm és értékelem, majd adminisztrálok. Ha sok a kész munka, akkor ezeket magammal kell vinnem, mint régebben a kijavítandó dolgozatokat.

A kreatív tanítás módszerei:

1. Fogalmak feldolgozása (jegyzet, folyamatábra, fürtábra, pókhálóábra).

A biológia tanítása során nagyon sok a megtanítandó fogalom. Minden projektben van 5–15 ilyen fogalom, amiért 10–20 Mór bevételhez juthatnak (fogalmanként), ha megtanulják. Azt is értékelem, ha ezekből a fogalmakból csak jegyzeteket készítenek, hiszen azon is fáradoztak, az is lehet igényes és pontos munka. Ez azonban csak a felét éri annak, mintha a fogalmakat valamilyen más módon fel is dolgoznák. Amennyiben az adott fogalomból fürtábrát, pókhálóábrát, gondolattérképet vagy folyamatábrát készítenek, megkapják a fogalomért járó teljes bevételt, hiszen agyuk ekkor már olyan területeket is bevont a feldolgozásba, melyek a hosszú távú memóriát nagyobb hatékonysággal érik el. Ugyanígy megkapja a teljes összeget a fogalomért az, aki ebből írásban, szóban vagy videofeleletben beszámol.

2. Kiselőadás

Ezt a tananyag-feldolgozási módszert mindenki ismeri. Mivel komolyabb felkészülést igényel, ez nálam 100–200 Mór bevételt is jelenthet. Amit egy igényes kiselőadástól elvárok, hogy a bemutatott fogalmak pontosak, érthetőek legyenek, legyen benne ábra, és természetesen ne papírról olvassák hozzá a szöveget. Abban az esetben is adok érte Mórt, ha nem közelíti meg az elvárásaimat, de ebben az esetben természetesen kevesebbet. Az mindig látható, hogy összecsapott munkáról van-e szó, vagy valóban sok felkészülés van-e a háttérben. Kiselőadást két-három ember együtt is tarthat. Ebben az esetben is megkaphatják fejenként a teljes bevételt, hiszen - bár ők úgy érzik, hogy kevesebbet kell dolgozniuk - mégis plusz energiát fektettek abba, hogy összefésüljék a mondanivalójukat. Így tehát a kitűzött bevételt mindannyian megkaphatják.

3. Játékkészítés

Bizonyos tananyagrészek, melyekből folyamatábrát is lehetne készíteni, alkalmasak arra, hogy játékot készítsünk belőle. Ilyen például a mitózis és meiózis folyamatának társasjátékosítása, vagy memóriakártya készítése (fogalom és tartalom párosításával). Az Activity-jellegű játékok is megmozgatják mind a két agyféltekét, de egy kvízzjáték is nagyon tanulságos lehet. A gyerekek kreativitása játékkészítés terén nagyon széles körű. Én úgy találtam, hogy a páros munkában a leghatékonyabbak ezen a téren. Azzal azonban mindenképpen számolni kell, hogy egy igényesebb játék elkészítése két-három órát is igénybe vehet.

Egyik kolléganőm kipróbálta, hogy témazáró helyett társasjátékokat készítettett a diákjaival a görög mitológiából. Egészen lenyűgöző és kreatív munkák születtek. Mindenképpen élményt jelentő és maradandó tudást adó eredménye lett ennek a próbálkozásnak.

4. Riport

Ez egy páros tanulási forma, melyben a két résztvevő egy képzeletbeli riportot forgat le élőben a többiek előtt. Valójában olyan, mint egy feleltetés. Az egyikük a „tanár”, azaz a riporter, a másikuk a „felelő”, a riportalany. A kérdés ugyanolyan fontos, mint a válasz. Amennyiben kívülről el tudják játszani a szerepüket, megérdemlik a projektért kitűzött maximális bevételt. Előnye ennek a feleltetési módszernek - persze jobb, ha a diákok valójában nincsenek tudatában annak, hogy felelnek - hogy sok benne a humor lehetősége, és bár izgulnak, zavarban vannak, mégiscsak gyakorolják a többiek előtti szereplést és a társsal való összedolgozást. Ugyanilyen jónak tartom, ha ezt a riportot úgy készítik el, hogy egy harmadik embert megkérnek, hogy vegye fel telefonon, majd az egészet visszanezzük a teremben kivetítve, mikor már kicsit szerkesztettek is rajta. Nem baj, ha vágottak a jelenetek. Ugyanúgy sok munkájuk lehet ebben, csak még élvezik is.

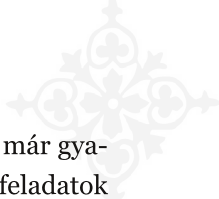
5. Filmforgatás

Az előző lehetőséget továbbgondolva – mivel a diákok nagyon szeretik használni a mobiltelefonjukat – adódik az a lehetőség, hogy forgassanak vele filmet, és azt mutassák be. Nem feltétlenül kell riportban gondolkodni. A trópusi esőerdőről tanulva például készíthetnek dokumentumfilmet egy expedícióról, betekintést adhatnak egy labor életébe, vagy éppen bűnügyet oldhatnak meg úgy, hogy kimutatják közben a burgonya keményítő-tartalmát. Talán az egyik legszeleesebb körben ismert lehetőség a reklámfilm készítése. Itt a feladat, hogy a fogalommal kapcsolatban valamilyen terméket kell kigondolni (pl. mikroelem-tartalmú gyógyszerek), majd erről egy reklámfilmot forgatni.

6. Ábraelemzés, rajzkészítés, plakátkészítés, színező

A tankönyvekben, illetve az interneten található kiváló ábrákat még a gyengébb rajzképességekkel rendelkező tanulók is szívesen másolják át a füzetükbe. Ha az ábrák egyes részei mellé odaírják, hogy mi mit ábrázol, illet-

ve, hogy mi a funkciója, akkor ez a tanulásnak hatékony eszköze lehet, különösen azok számára, akik már gyakorlottabbak a jobb agyféltekéjük használatában, és vizuálisan könnyebben tanulnak. Az ilyen típusú feladatok végzése közben sokan szeretnek zenét hallgatni. Ezt abban az esetben támogatom, ha a zene szöveg nélküli, mivel így támogatja a jobb agyfélteke működését és nem vonja el a figyelmet a verbális információkról. A szöveges tartalmú zenék gátolják a bal agyfélteke szövegértő képességét, hiszen ugyanazt a területet kötik le, amit éppen használni akarunk.

Az utóbbi időben megjelentek a felnőtteknek készített színezők. Ez a kikapcsolódás egyfajta módja, melyet mi is átvehetünk a tanításban. Ha az ábrákat nem megrajzolni kell, hanem a megfelelő részeket másféleképpen színezni, akkor egy könnyen ellenőrizhető projektmunkát kaphatunk. A színek támpontjai lehetnek az egyes részek vagy akár csak azok funkciója.

7. Cikkírás

Azok számára, akik szívesen írnak esszét valamilyen témában, jó lehetőség a cikk írása. Fontos, hogy ez ne másolás legyen, ezért legalább két forrásból kell a cikket összegyűrni. Ennek hosszú távú haszna van, hiszen a főiskolai, egyetemi tanulmányok alatt szükségük lesz arra, hogy több olvasott cikk, illetve könyv forrásait felhasználva képesek legyenek saját szöveget alkotni a megismert tudástartalomból. Ugyanígy hasznos lehet az érettségis is használható projektmunkák előkészítésénél.

8. Kritika írása

Divatos műfaj az utóbbi időben a filmkritika. Rengeteg YouTube-os forrást találunk, ahol az újabb vagy akár régebbi filmeket kielemezik. Miért ne tehetnénk meg ezt biológiai tartalmú filmrészletekkel, melyekből újfent elképesztő mennyiségű videót találunk? Ilyenkor a kritika megfogalmazójának alapvetően három dolgot kell átgondolnia: mi volt jó, mi nem volt jó, mit lehetett volna másképp? Ha ez a három kritérium nincs meg, akkor a kritika értéktelen. Ha nem képes észrevenni a jó dolgokat, vagy a rossz megfogalmazása mellé nincs építő ötlete, akkor az hozzá nem értésre utal. Olyan ember pedig ne fogalmazzon meg kritikát, akinek semmilyen hozzáértése, rálátása nincs.

9. Könyvolvasás, naplóírás

Vannak diákok, akik nagyon szeretnek könyvet olvasni. Képesek tanórán az asztal alatt is a kedvenc könyvüket szorongatni, alig várva, hogy pár mondattal több információhoz jussanak a kedvenc hősükkel kapcsolatban. Az ilyen diákok számára nagyon jó lehetőség, ha találunk olyan könyveket vagy cikkeket, amik lekötik a figyelmüket. Ezekből írhatnak egy rövid beszámolót, melyben akár a véleményüket is leírhatják az olvasottakkal kapcsolatban.

10. Biológia idegen nyelven

Az idegen nyelvek iránt különösen érdeklődő diákok számára fenntartom azt a lehetőséget, hogy fordítsák le azokat a fogalmakat, melyeket az adott projektben a célkitűzéseknél megjelölök. A hálózatos oktatásnak nagyon jó lehetősége ez, miközben a fogalmi tartalmat fordítás közben újra és újra át kell gondolniuk, ráadásul több helyen rögzítve azt: magyarul és a gyakorolt nyelven is.

11. Kísérletek bemutatása vagy kommentálása

Sok diák hiányolja a kísérleteket, melyek megvalósítása egy rosszul felszerelt intézményben vagy labor és laboráns nélkül csak nagy energiabefektetéssel lenne megvalósítható. Ha azonban valamelyik diák szeret kísérletezni, akkor ennek a lehetőségét biztosítanunk kell számára, hiszen a tanulásnak ez egy nagyon hatékony gyakorlati formája. Amennyiben a felszereltség ezt nem teszi lehetővé, sok olyan videót találunk az interneten, melyben kísérletet mutatnak be. Ennek még csak magyar nyelvűnek sem kell lennie. A bemutatás lényege az, hogy a diák a videó hangját levéve végig szinkronizálja azt, elmesélve, hogy mi történik.

12. Rejtvénykészítés

Rejtvények készítésénél a fogalmat és annak magyarázatát is többször át kell gondolnia, ezért a tanulásnak ez egy hatékony formája lehet. Külön sikerélmény a diák számára, hogy a többiek az ő rejtvényét oldják meg. Tanulságos, ha a meghatározása a megfejtéshez nem elég egyértelmű. Ebben az esetben ez egy visszajelzés, hogy a fogalmat még pontosítania kell.

13. Puzzle

Ha egy képet sok kis darabra vágunk, majd a darabokat csak akkor kaphatják meg, ha válaszolni tudtak a feltejt kérdésekre, akkor játékos formában összeállhat egy növénytársulás, egy szem, egy fül, vagy más kép, amit a tananyaggal összefüggésbe hozhatunk. Ha egy folyamat ábráját vágjuk darabokra, akkor a folyamat csak akkor áll össze, ha az alkotóelemeket (pl. fotoszintézis) megfelelő sorrendben illesztjük össze.

14. Ciklusok

Egyfajta szerepjátékba vonhatjuk be a diákokat, ha egy nagyobb folyamatot elemeire szedünk, és az egyes elemeket tanítványainkkal személyesítjük meg. Ha a fotoszintézisben az egyik gyerek a víz, a másik a fotorendszer, a harmadik egy enzim, akkor már csak az a dolguk, hogy megfelelő módon - és lehetőleg minél gyorsabban - összekapcsolódjanak, hogy a folyamat teljes legyen. Ilyen cikusból nagyon sokat találunk a biológiában. Lehet az egy citromsavciklus, de egy szukcesszió, a havi ciklus, vagy fehérjészintézis is.

15. Vers, zene, grafika, humor

A művészi hajlamú, alapból jobbagyfélteke-domináns diákok számára a bal agyféltekés tanulás jelent nagyobb nehézséget. Számára a jobb agyfélteke használata a húzóerő. Vannak olyan diákok, akik szívesen tesznek ezzel egy-egy próbát. Különösen akkor, mikor már megértik, hogy a kreatív értékelés mellett veszténivalójuk nincs, és a lényeg az, hogy jól érezzék magukat a tanórán, miközben tanulnak. Így szülehetnek versek, zenék, festmények, humoros írások, szabad rajzok egy-egy fogalommal, szervvel, állattal vagy más biológiai tananyagrésszel kapcsolatban.

16. Tesztek írása

Mind a könyvpiacra, mind az interneten kiváló tesztfeladatok állnak rendelkezésünkre. Ha úgy kezeljük ezeket, mint biológiai témájú rejtvényfüzeteket, akkor ugyanazt a motivációt érezzük el, amiért az újságíróknál a mai napig is a forgalom nagy része zajlik re. Az emberek szeretik a rejtvényeket, szeretik a kihívásokat. A megoldáshoz ott van segítségnek a tankönyv vagy a Wikipédia. A végeredményt pedig könnyű kiértékelni.

17. Feleltetés és dolgozatírás

A kreatív tanítás keretein belül a feleltetés és dolgozatírás önkéntesen történik. A diák az általa kiválasztott fogalmakból vagy tartalmi elemekből felelhet. Ez nagyobb biztonságot ad számára abban a helyzetben, amikor tulajdonképpen kiszolgáltatottan állhatna a tanár előtt, nem tudva, hogy az mit fog kérdezni. Maga a kiállítás sem könnyű. Ezt jelzi, hogy a diákok nem szoktak élni ezzel a lehetőséggel. Az viszont gyakrabban fordul elő, hogy vállalják a dolgozatírást a megtanult fogalmakból. Mivel tudják, hogy negatívan nem lesznek értékelve, egyre szívesebben fordulnak ehhez a játékpénzszerzési módhoz. Egy újabban megjelent, jó lehetőség azok számára, akik nem szívesen állnak ki az osztály elé, a videófelelés. Ez azt jelenti, hogy a diáknak otthon, a számítógép előtt lehetősége van felelni az általa kiválasztott tartalmakból úgy, hogy a szöveget közben nem olvashatja, és a kamerába kell néznie. Ez is egy kiváló lehetőség a médiában feltörekvők számára a gyakorlásra.

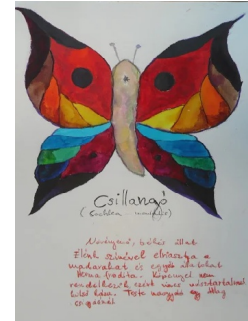

Kevesen merik megpróbálni, pedig nem könnyű a diákok számára sem a fordított felmérő. Ebben csak a válaszokat kapják meg és a kérdést kell megfogalmazniuk. Mielőtt bárki elvetné az ötletet túl könnyűnek tartván, próbáljon meg kérdést írni a következő válaszokra: limfociták, falósejtek, granulociták, belső bordaközi izmok, adrenalin, oxitocin. Valójában nehezebb, mintha a kérdést adtam volna meg, és csak a választ kellene leírni.

18. Önállóan készített tesztek, feladatlapok

A témazáró felmérések összeállítása nem kis feladat. Én kilenc feladattípust szoktam javasolni a diákjaim számára, melyből mindannyian maguk állíthatják össze a feladatlapjukat:

- Halmazok (pl. elsődleges biogén elemek, másodlagos biogén elemek)
- Behelyettesítés, mondatkiegészítés
- Teszt (kvíz)
- Rejtvény
- Ábrakiegészítés
- Táblázatkészítés (a táblázat üres részeibe írják be a válaszokat)
- Kifejtés/esszé
- Asszociációs feladatok (állítás és fogalom párosítása)
- Fogalmak magyarázata
- Fogalmak fordítása idegen nyelvre vagy idegen nyelvről

A feladatlap összeállításánál fontos, hogy öt feladattípus közül választhatnak, és minden feladattípusra maximum 10 pont legyen adható. Így optimális esetben egy 50 pontos feladatlapot tudnak összeállítani, ami 500 Mórra váltható be, azaz hibátlan kitöltés esetén éppen egy ötöst ér. Furcsa módon sokszor a saját feladatlapjukat sem tudják hibátlanul kitölteni. A diákokra jellemző, hogy miután elkezdi, hamar rájönnek arra, hogy egy feladatlap összeállítása túl sok energiát igényel. Egy részük ezért egy idő után feladja, és azt mondja, hogy készítsék nekik én egy feladatlapot, és ők majd kitöltik.

19. Kártya és társasjátékok

Ebben az esetben nem arról van szó, hogy ők készítenek játékokat, hanem egy kész játékba vonjuk be őket. Magam több ilyen játékot készítettem: Vadak Ura kártyajáték, Véd meg a Földet!, Gazdálkodj a vízzel!, Niche. A Vadak Ura kártyajátékhoz tanári kézikönyv is készült, mert a több mint nyolcszázféle állat, növény, gomba, vírus, baktérium, egysejtű kártyával nagyon sok módon lehet játszani. Ebben nincs különbség az ötödikesek és a gimna-

zisták között: játszani mindenki szeret. Készítettem óriás társasjátékokat is, melyekkel egy egész osztály játszhat egyszerre. Mindig van pár diák, aki nem akar játszani, ám a többség örömmel vesz részt benne.

20. Vetélkedő

Egy-egy nagyobb téma összefoglalásánál kitűnő tudáspróbát jelent a csoportok alkotása, majd pontgyűjtéses versenyzés a csoportok között. A feladatok közé ügyesen be lehet csempészni akár új fogalmakat is. Például úgy, hogy tanulókártyákat kapnak, majd azok közül minél többet fel kell mondaniuk adott idő alatt. Lehet tankönyvből is feladatot adni, például elolvastatni egy fejezetet, és abból kérdéseket feltenni, majd a helyes válaszokat pontozni. Ugyanígy lehet kivetíteni egy tudományos rövidfilmet, és abból kérdéseket feltenni, vagy akár egy felolvasott irodalmi szövegrészletből. Vetélkedő része lehet Activity játék vagy akár akasztófajáték is egy-egy fogalomra építve.

A kreatív módszereket érdemes kooperatív tanulási formákkal ötvözni. Sok diák igényli annak a lehetőségét, hogy másokkal összedolgozhasson, kommunikálhasson. Ilyenkor a szociális kompetenciáik is jól fejlődnek, ezt egész életükben kamatoztathatják, hiszen leendő munkahelyükön is másokkal kell majd összedolgozniuk. A kreatív módszerekben a tanulás és tanítás fogalma átértékelődik. A biológia egészen csodálatos tantárgya tele van olyan motivációs lehetőségekkel, melyeket csak ki kell aknáznunk, és úgy gondolom, hogy ezzel a többi tantárgy sincs másképp. Ha lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy felfedezzék a világot, egészen máshogy állnak hozzá, mintha a hajuknál fogva vonszolnánk őket végig rajta. Mindannyian felfedezőkké válnak, ki messze, ki még messzebb hajózva a tudomány még feltáratlan tengerén.

Irodalom:

1. Csíkszentmihályi Mihály: Flow – Az áramlat, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1997.
2. Czakó Gábor: Beavatás - Az eldobható Föld, Boldog Salamon Kiadó, Budapest, 2002.
3. Daniel Goleman: Érzelmi intelligencia, Háttér Kiadó, 1997.
4. Daniel H. Pink: Motiváció 3.0, HVG Kiadó Zrt, 2010.
5. Gardner, Howard: Multiple Approaches to Understanding. In: Ileris, K. (Ed.) (2009).
6. Gordon, Thomas: A tanári hatékonyság fejlesztése, Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1991
7. Grün, Anselm: Hogyan kerüljük el a kiégést, Jel Kiadó, Budapest, 2016.
8. Klein Sándor: Tanulni jól!, Edge 2000 Kiadó, Budapest, 2012.
9. Jane Nelsen: Pozitív fegyelmezés, Reneszánsz Könyvkiadó Kft, Budapest, 2013.
10. Jessica Joelle Alexander, Iben Dissing Sandahl: Gyereknevelés dán módra, HVG Kiadó Zrt, 2017.
11. Joachim Bauer: A testünk nem felejt, Ursus Libris Kiadó, 2011.
12. Norman Doidge: Változó agy, Park Kiadó, 2011.
13. Prievara Tibor: A 21. századi tanár, Neteducatio Kft, 2015.
14. Spencer Kagan: Kooperatív tanulás, Ökonet szolgáltató és tan Kft, 2000.
15. Uzsálné Pécsi Rita: Nevelés az élet szolgálata 1-5. Kulcs a muzsikához Kiadó, 2011.
16. <http://www.joosandrea.com/elmenybiologia>, 2018.01.21.
17. <https://www.schooleducationgateway.eu/hu/pub/viewpoints/interviews/education-talks-flipped-class.htm> 2018. március 28.

Játékosítás a közös olvasmányok feldolgozásában

A gemifikáció vagy játékosítás kiváló lehetőség a már sokak szerint elavult közös olvasmányok frissen tartására. A bőséges feladat kínálat kitágítja a tananyag határait. A gyerekeket feldobja a verseny. Az egyébként is igyekvő tanulókat a szokásosnál nagyobb teljesítményre sarkallja. A kevésbé motiváltak nagyobb lendületet kapnak a tudattól, hogy még a házi feladat és a témazáró sem kötelező, abból szerzik meg a célzott pontszámot, amiből szeretnék. A szintek ponttartományát érdemes az osztály feltételezett teljesítményéhez igazítani. A játék óraszámkerete 10 tanóra. A tanórák a feladatmegoldások megbeszélésével és közös értékeléssel telnek. A játék szintjeit a téma befejeztével osztályzatra váltjuk. A fennmaradó időben film- és színpadi feldolgozások megtekintésére kerül sor.

Molnár Ferenc A Pál utcai fiúk regényének gemifikációs feldolgozása minden osztályban nagy népszerűségnek örvendett.

A Pál utcai fiúk - osztályjáték
Legyél TÉ a „GRUND LÁNGELMÉJE”!

Állomások (szabadon választható)	Pontszámok:
házi feladat (tk., mf.)	
szorgalmi feladat	
illusztráció készítése	
Pál utcaiak vagy vörösingesek indulója	
feladatlap	
online kvíz	
interjú az egyik szereplővel	
fogalmazás	
könyvajánló	
memoriter (max. 3 szövegrész)	
kifejező olvasás (max. 2 szövegrész)	
dramatizálás	
kiselőadás	
témazáró	
egyéb	

Semmi sem kötelező! (Még a témazáró sem.)

Szintek:

1. szint: áruoló: 0-99 pont
2. szint: fatuskó: 100- 149 pont
3. szint: papuska: 150-219 pont
4. szint: vérbeli Pál utcai: 220-349 pont
5. szint: a grund lángelméje: 350 ponttól

A legtöbb pontot elérő versenyzők külön jutalomban részesülnek!

Házi feladat

A munkafüzetből és/vagy tankönyvből minden órára jelölünk ki házi feladatot, amelynek a hiányáért ebben az etapban nem jár egyes.

Feladatlap/témazáró (max. 50 p.)

Az interneten található néhány kész feladatlap, amelyek olvasónaplószerűen rendszerezik a regény cselekményét. Amikor elfogytak a feladatok, a gyerekek maguk is szívesen állítanak össze feladatsort.

Fogalmazás (egyenként max. 25 p.)

1. Számolj be egyes szám első személyben – mintha te is a Pál utcaiak közt harcoltál volna – a csata lefolyásáról „Megvédtük a grundot” címmel!
2. Csata a grundon - egy homokbomba elbeszélése
3. Példaképem – Kit tekintesz példaképnek A Pál utcai fiúkból? Mutasd be a választott szereplőt!

Kifejező olvasás (egyenként max. 10 p.)

A regény bármely kb. 1 oldalas részlete választható.

Dramatizálás (minőségtől és hosszától függő pontszám)

A regény bármely részlete megjeleníthető színjátékkal.

Kiselőadás (egyenként max. 25 pont)

Javasolt témák:

- Molnár Ferenc élete, pályája
- A barátság
- A Pál utcai fiúk utóélete
- A korabeli oktatás és iskola

Memoriterek: (egyenként 10 p.)

A regény bármely kb. 10 soros részlete választható.

Ezenkívül:

ISKOLAI REGULA

Nagy vízbe ne menj fürdőzni, Télbe ne menj sikározni. De siess az Oskolába, Mint tudomány –vásárába.	Társaiddal ne veszekedj, Hanem leckéből vetélkedj. Ne társalkodj a rosszakkal; Hanem magadnál jobbakkal.
Foglalj helyet, s Istent kérjed, Hogy tanulva célod elérjed. Időt fordíts tanulásra, Nem játéokra s futkározásra.	Figyelmezzél a leckére, S tanítódnak intésére. Ha megdorgál, azt köszönd meg. Mások intését se vesd meg.
Légyen mindig jó pajtásod, Tentád, pennád, papírosod,	Addig tanulj míg időd van, Előveszed nagy korodban. Ha jól tanulsz, felkapsz, csak várj; Kegyes légy, az Istennel járj!”

Induló (egyenként max. 10 p.)

Írd meg a Pál utcai fiúk és/vagy a vörösingesek indulóját rímekbe szedve! Ügyelj a ritmusra!

Illusztráció (egyenként max. 10 p.)

Készíts A/4-es méretben bármilyen technikával borítótervet a regényhez!

Online kvíz (a pontozás típusától függ)

www.kvizpart.hu

redmenta.hu

Szorgalmi feladatok

1. Az alábbi kérdések A Pál utcai fiúk szerzőjének, Molnár Ferencnek az életére vonatkoznak. A válaszadáshoz bármilyen forrást használhatsz. (5 p.)

Molnár Ferenc

- Mikor élt?
- Mivel foglalkozott?
- Hol tanult?
- Mivel foglalkozott az I. világháború időszakában?
- Miért hagyta el az országot?
- Hol telepedett le végleg?

2. Gyűjts otthon vagy a környezetben régi iskolai tárgyakat (tintatartó, itatós papír, tollszár, tollhegy, tolltartó, irka, számtan füzet, régi tankönyv stb.)! (mennyiségtől függően 5-10 p.)

Interjú (max. 20 p.)

Hasonlítsd össze a mai és a régi diákok életét a megadott kérdések alapján, úgy, hogy készíts egy képzelt riportot a regény valamelyik szereplőjével, majd egy mai diákkal!

Ezeket a kérdéseket is felteheted:

- Milyen az iskola berendezése?
- Milyen a fegyelem az iskolában?
- Mennyi szabadideje van a diákoknak?
- Mivel töltik el a szabadidejüket a diákok?
- Milyen játékokkal játszanak a gyerekek?
- Hogyan öltözködnek a diákok?
- Milyen módon hordják a tanszereket magukkal a diákok az iskolába?
- Milyen módon járnak be az iskolába a tanulók?
- Mit vásárolnak a gyerekek a zsebpénzükből?
- Mit esznek a diákok tízórára, uzsonnára?

Könyvajánló (max. 20 p.)

Ajánld barátodnak A Pál utcai fiúk c. regényét! Törekedj arra, hogy a rövid tartalomismertetésen túl érdeklődésfelkeltő legyen az ajánlód!

Kötelező játékosan

Ötödik osztályban mindig olyan kötelező olvasmányt választunk A Pál utcai fiúk mellé, amely egyrészt az ötödikes témakörhöz, a mesék világához kapcsolódik, illetve az adott osztály érdeklődési körének is megfelel. Olvasták már e kapcsolódási pontok alapján tanítványaim Szabó Magda Tündér Lala c. meseregényét, illetve Nyulász Péter Helkáját. Idén olyan meseregényt választottam, amely dramatizálásra is alkalmas, és sok konfliktust tartalmaz. Osztályom ugyanis olyan gyerekekből áll, akik nagyon hamar kezdtek kamaszodni, így a meseregény hőseivel, akik szembe mennek a regény világában tapasztalható normákkal, majd saját tapasztalataik alapján mégis elfogadják azokat, könnyen tudtak azonosulni. Emellett ez az osztály kiváló drámacsoportot alkot, így kézenfekvő volt, hogy a csoport idei színdarabját a meseregény első részéből készítsük. Andrew Lang Maflázia c. művének műfaji meghatározása nem egyszerű, a feldolgozás alatt találkoznak a gyerekek a meseregény-paródia, az utópia és a distópia fogalmával is. De talán éppen ennek a sajátos jellegnek is köszönhető, hogy vonzó számukra, humora szerethető. Ehhez a regényhez különleges feldolgozási mód illett. Mondhatni, kötelező volt a játékosítás. A szöveget szereposztásban olvasták fel tanórákon. A feldolgozás során számítógépes játékok mintájára 3 összetevőből álló kihívást kellett teljesíteniük, aminek egy részét maguk a gyerekek találták ki. Ők határozták meg Maflázia pénzmemét is, így minden egyes részeredményért fityinget kaptak. A témakör végén a megszerzett fityingeiket válthatták át jegyre.

Nagy lelkesedéssel végezték az alkotó feladatokat, szívesen harcoltak (versenyeztek) egymással, a küldetések közül a dramatizálást favorizálták. Megállapítható, hogy a szöveg az alábbiakban ismertetett feldolgozása a klasszikus olvasmánynapló készítése ill. szövegértési tesztek kitöltéséhez képest legalább ugyanakkora mértékű elmélyülést hozott, de mindenképpen élvezetesebb volt a diákoknak és a tanárnak egyaránt.

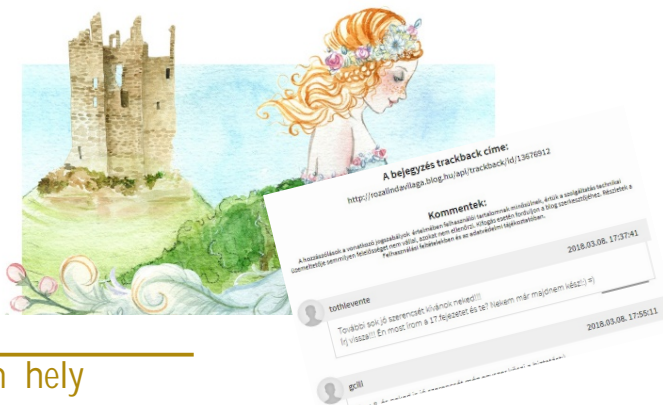
MAFLÁZIA – A KIHÍVÁS

Az eredményed összetevői:

ALKOTÁS: egyet kötelező választani, és a választásodat az osztályban megosztani; értéke 10 fitying; fő szempont természetesen a tartalom, de az esztétikus kivitel is számít. Ha a o társasjáték: az 1. összefoglaló óráig
o lapbook: az 1. összefoglaló óráig
o blogírás: folyamatosan minden tanóróról 1-1 bejegyzés (miről tanultunk, hogyan dolgoztunk, mit készítettünk pl. vázlat, milyen érdekességet találtál még a témával kapcsolatban ...);

Cili vagyok, jelenleg ötödik osztályos. Az a feladatom, hogy a magyar órán közösen olvasott regényről, Mafláziáról írjak Nektek.

Remélem, élvezni fogjátok!

- olyat válassz, ahova a vendégek tudnak megjegyzéseket írni (pl.: blogspot.hu)
- érdemi hozzászólás, kiegészítés mások blogjához, értéke 0,5 fitying (a blogíró összesíti)
- o makett készítése: az 1. összefoglaló óráig
- o képregény: az adott rész után;
- o kislexikon (fogalmak, személyek, helyszínek összegyűjtése magyarázattal); az 1. összefoglaló óráig;
- o saját témazáró megoldókulccsal; a 2. összefoglaló óráig
- o rap-szöveg/vers írása: a 2. összefoglaló óráig
- o zene komponálása (Maflázia indulója) a 2. összefoglaló óráig
- o hirdetési újság: az 1. összefoglaló óráig; minimum 5 kategóriában 2-3 hihető apróhirdetés;

HARC:

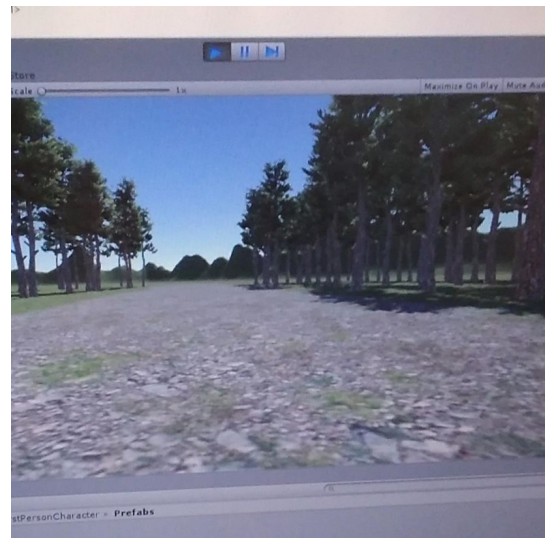
- Győzd le a feladatot, önmagadat vagy a társaidat!
- o témazáró mindenkinek kötelező, értéke max. 20 fitying
- o felelet (írásbeli, szóbeli), lehet mindenkire kötelező, de választható is, értéke 2 fitying;
- o verseny – alkalmanként; helyezéstől függően 1-3 fitying

KÜLDETÉS:

- Bármelyiket választhatod, de csináld jól, mert fitying csak akkor jár!
- o feladatmegoldás Redmentán: az elért % ötödét kapod meg fityingben (direktcím: BHM 17-07-27)
- o dramatizálás: drámaszakkörön való részvétel, szerepvállalás 1-3 fitying alkalmanként

„Leg-díj”: 1-1 fityinget ér

- A legtöbb fityinget összegyűjtők (1-3. hely) és a legjobb témazárót írók számára díjat alapítunk.
- Egyéb „leg...” díjak: ezek kitalálása 1-1 fityinget ér;
- o közösen döntjük el, az ötletek közül melyiket fogadjuk el: pl. legszebben olvasó, legjobb színjátészó, legjobb szövegalkotó, a legtöbb területen kiemelkedő.
- Gyűjts össze 50 fityinget a piros ötösért!

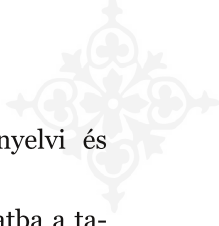

Kooperatív tanulás idegen nyelvi órákon

A kompetencia alapú nevelés-oktatás egyik kulcskompetenciája az idegen nyelvi kommunikáció. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciája igen összetett, a négy alapkészség – olvasott szöveg értése, beszédképesség, hallott szöveg értése, íráskészség – mellett olyan képességeket is igényel, mint az információk közvetítése és a más kultúrák megértésének képessége. Ezen kívül feltételezi a nyelvhelyesség – funkcionális nyelvtan -, a szókincs, a nyelvi stílusok és a szóbeli interakciók különböző fajtáinak ismeretét, mint ahogy mindez a 2012-es NAT készség szint-leírásaiban is megjelenik. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciájának megvalósulását a különböző kortárs nyelvoktatási módszerek közül a kommunikatív nyelvoktatási módszer segíti elő leginkább, mely nagy hangsúlyt fektet a fentebb említett készségek, képességek és ismeretek kialakítása mellett az interaktív idegen nyelvi órák megvalósítására, melyek légköre oldott és örömteli. A kooperatív munkaformák alkalmazásán keresztül partneri viszony alakul ki a tanár és a tanulók között, mivel bevonja a tanulókat a tanítási folyamatba, ami elősegíti a tanulók kreativitásának és kognitív kompetenciájának fejlődését, és motivációs szintjük, pozitív hozzáállásuk növekedését az idegen nyelv tanulásával szemben. A kooperatív munkaformák megjelenése a nevelés-oktatás területén maga után vonta a hagyományos tanári és tanulói szerep megváltozását egyaránt. A tanár hagyományos ismeretközlő, ellenőrző, sokszor autokratikus módszereket alkalmazó szerepe átalakult, a tanár irányítóként, partnerként, mentorként, katalizátorként jelenik meg a nevelési-oktatási folyamatban. A tanuló a hagyományos passzív, ismereteket befogadó, tudásanyagot rögzítő szerepkörből a nevelési-oktatási folyamat kreatív, aktív résztvevőjévé, szervezőjévé, irányítójává lép elő. A hagyományos frontális osztálymunka mellett egyre nagyobb szerepet kap a pár-és a csoportmunka, mely önálló gondolkodásra nevel, kialakítja a tanulók között az együttműködés képességét a közös cél elérése érdekében, valamint a felelősségtudatot és a toleranciát egymás iránt.

Formailag a kooperatív munkaformák két csoportba sorolhatók a résztvevők létszáma alapján, pár, illetve csoportmunka. A párok és csoportok szerveződése lehet spontán és szubjektív, a tanulók választásán alapuló, illetve történhet a tanár irányításával a tanulók idegen nyelvi képességeinek és készségeinek fejlettségi szintje alapján. Ez utóbbi esetében a tanár részéről tudatosan, előre eltervezetten történik a párok és a csoportok szervezése, odafigyelve arra, hogy a pár egyik tagja, illetve a csoport létszámától függően a csoport egy-két tagja fejlettebb interakciós készséggel és magasabb szintű nyelvi ismeretekkel rendelkezzen. Ennek előnyei, hogy a feladat megoldásánál a jobb képességű tanulók segíteni, irányítani tudják párjukat, vagy a csoport többi tagját. A spontán szerveződés vagy a tudatos munkaforma szervezés az adott feladat jellegétől, tartalmától függ. Tartalmilag a kooperatív munkaformák kapcsolódhatnak a tananyag feldolgozásához, az elsajátított elméleti anyag gyakorlásához, a nyelvi készségek fejlesztéséhez, gyakorlásához, illetve adott témakörök önálló feldolgozásához megadott szempontok alapján, melynek megvalósulási formái lehetnek vita, interjú, dráma, project-munka, szerepjáték, szimuláció, illetve prezentáció készítése. A szerepjáték és a szimuláció alkalmazása igen előnyös az életszerű beszédhelyzetek gyakorlására, és az életszerű szituációkban való helyes viselkedés kialakítására, ezáltal az adott idegen nyelvi kultúra és a társadalmi hagyományok megismerésére és elsajátítására, mely erősíti a tanulóknál az európai azonosságtudatot, elősegíti az egyetemes kultúra megismerését és a kulturális különbségek elfogadását.

A PPT prezentáció és a digitális project készítésének előnye, hogy ötvözi a tanulók idegen nyelvi és digitális kompetenciájának fejlesztését és a médiatudatosságra nevelést.

A kooperatív munkaformák alkalmazása, megfelelő elhelyezése, beépítése a tanulási-tanítási folyamatba a tanár részéről nagy gondosságot igényel. Az előkészítő szakaszban a feladat meghatározásának, a rendelkezésre

álló idő kiszabásának és a megoldás lépéseinek, lehetőségeinek megvilágítása igen fontos a tanulók számára.

Csoportmunka esetén minden esetben ki kell választani a csoport vezetőjét – team-leader -, aki szervezi, irányítja a csoport önálló munkáját, és a feladat ellenőrzése során, ha szükséges, szóvivőként összegzi az elvégzett munkát. A tanulók önálló munkája alatt a tanár figyelni – monitoring – és ha szükséges, segíti a tanulókat. A feladat megoldásának ellenőrzése után nem maradhat el a visszajelzés – feedback – a tanár, illetve feladattípustól függően a többi tanuló részéről, és végül az elvégzett feladat értékelése.

A kooperatív munkaformák szoros kapcsolatban vannak a 2012-es NAT egyes fejlesztési területeivel. Egyrészt nagy szerepet játszanak a tanulás tanítása fejlesztési területen, mivel kialakítják a tanulóknál a hatékony, önálló tanulás kompetenciáját. Másrészt jelentősen hozzájárulnak az önismeret és a társas kultúra fejlesztési területéhez, hiszen együttműködésre nevelik a tanulókat, elősegítik önmaguk és egymás megismerését, elfogadását, fejlesztik a tanulók kommunikációs képességét, interakciós készségét, illetve segítőkészségének, toleranciájának kialakulását egymás iránt.

A kooperatív munkaformák alkalmazásának egyik jelentős pozitív hatása hosszú távon, hogy a tanulókat önállóságra, önálló tanulásra nevelik, ezzel megalapozzák az egy életen át tartó tanulás – lifelong learning – igényének kialakulását. Ugyanakkor együttműködésre is nevelik a tanulókat, ezáltal felkészítik őket a felnőtt életre, a munka világára, ahol a korszerű vállalatirányítási módszerek elterjedésének köszönhetően egyre nagyobb szerepet kap a team-munka, melynek alapjait a kooperatív munkaformák segítségével a tanulók már az iskolában elsajátíthatják, és felnőtt életükben sikeresen alkalmazhatják a munkaerőpiacra lépés során.

Minden gyerek más

A Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda nagy hangsúlyt fektet a fejlődési hátrányokkal küszködő gyermekek megfelelő szintre emelésével, a specifikus tanulási zavarok kialakulásának megelőzésével és kezelésével.

A gyermekek korai életszakaszaikban a tanulási készségeket megalapozó részképességek ugyanis rendkívül gyorsan fejlődnek. A szülők, a gyermek nevelésében részt vevő pedagógusok feladata, hogy megismerve a gyermek képességeit, személyre szólóan a legmegfelelőbb játékok, játékos feladatok felhasználásával segítse a fejlődés előrehaladását. A megfelelő időben észrevett tanulási zavart sokkal hatékonyabban lehet kezelni az óvodában, az iskola alsó tagozatán, mint néhány évvel később bármilyen kiváló eszközökkel felszerelt szakember segítségével. Minél korábbi a beavatkozás, annál hatékonyabb!

A tanulási zavarok megelőzésében fontos szerepet tulajdonítok annak:

- hogy minden gyermek „várt” gyermek legyen,
- hogy szeretetteljes környezet vegye körül és abban éljen,
- hogy a szülőknek legyen ideje a gyermekkel foglalkozni,
- hogy életkoruknak megfelelő játékokkal, feladatokkal, ingergazdag környezettel legyenek körülveve.

A szakemberek elgondolása szerint a vizuális, auditív és kinezetikus (mozgásos) tapasztalatok, különböző szenzoriális (érzéki) élményeknek egymással és a mozgással történő megfelelő integrációjára van szükség az iskolai készségek – írás, olvasás, számolás – elsajátításához. Ehhez nagy segítséget adnak az óvodai nevelésbe beépített mozgásos, játékos feladatok.

A gyermek megfigyelése segítséget ad a zavarok azonosításához, a mindennapi tevékenységbe épített játékos fejlesztés lehetőségeiről. Később a papír-ceruza feladatok, rejtvények továbbfejlesztik a gyermekek játékok során megerősödött képességeit.

Hogyan ismerhető fel a megkésett fejlődés zavara?

Egyensúlyérzékelés zavara

- mozgása összerendezetlen, ügyetlen
- térbeli távolságokat nem tud felmérni
- bonyolult mozgásformációkat nem képes végrehajtani
- gyakran megbotlik, elesik
- koncentráció képessége gyenge

Bizonytalan testséma

- nem tud tájékozódni a saját testén
- karkulcsolást nem ismeri
- kézfejtartás nem megfelelő
- szabálytalan a ceruzafogás

Téri orientációs zavar

- a teste a kiindulási pont
- térbeli helyzet tudatosítása nehezített
- fent-lent, jobb-bal irányok megkülönböztetése bizonytalan

- olvasás, írás, számolási nehezítettség
- problémát jelent a folyamatos írás balról jobbra
- iránytartás nehéz
- sorvezetés bizonytalan
- betűk, számok felcserélése

Nagy és finommozgás koordinációjának zavara

- 6 éves kor körüli időszakban
- görcsös ceruzafogás
- nehéz az egy sorban maradás, a vonalvezetés

Alak felismerési zavar

Gyenge ritmusérzék

- a nyelv alapvető ritmusát, zeneiségét nem érzékeli, ez a szótagolásnál, elválasztásnál jelent problémát

Rossz beszédhang megkülönböztető képesség

- hallás, figyelemfejtlenlése
- hanganalizálás gyengesége
- zöngés és zöngétlen hangok meg nem különböztetése

Specifikus tanulási zavarok felismerése óvodás korban

1. Rendezetlen, bizonytalan mozgás: egyensúly, térorientációs és testséma problémák
2. Kialakulatlan oldaliság: testséma és térorientációs zavar
3. A gyermek nem tudja követni a mozgásokra vonatkozó utasításokat, még akkor sem, ha bemutatják neki: testséma, téri orientációs zavar, elmaradás a nagymozgások szintjén
4. Figyelmetlenség: belső rendezetlenség, az egymásutánosság felfogásának nehézsége, elterelhetőség, egyensúlyrendszer gyengesége
5. Rossz ceruzafogás: testséma zavar, finommozgási nehézség
6. Kusza rajzok, a rajzolás elutasítása: térorientációs zavarok, finommozgás fejletlensége
7. Artikulációs problémák: beszédhang-megkülönböztetési nehézségek, sorba rendezési problémák.

Gyermek megfigyelése

Testséma

- Mozgásutánzás. (*karemelés, lábemelés, fejkörzés, csuklókörzés, lábfejkörzés, cicahát – kutyahát, törökülés*)
- Mutasson a kéredezett testrésze a gyermek! (*fej, kéz, láb, szem, orr, fül, nyak, homlok, áll, csukló, könyök, hónalj, váll, térd, boka, ujjak*)
- Mutassa meg a testrészeket a társán, játék mackón!

Kezesség

- Ujj és karkereszteszés – domináns ujj ill. kéz van felül.
- Gyufaszedés időre egy kézzel – domináns kézzel többet tud gyűjteni.
- Villanykapcsoló, kilincs használata – a domináns kezettel használja.
- Tárgyak átvétele – a domináns kezettel használja.

Téri orientáció

- Utasítás szerint különböző téri irányokban mozogni – *előre, hátra, jobbra, balra, le, fel.*
- Környezetben lévő tárgyakhoz viszonyított mozgás – *elé, mögé, fölé, alá, tőle jobbra, balra, közé, valamin túl.*

-Tárgyakkal is meg tudja nevezni – *a tábla a falon a szekrénytől balra van.*

Koncentrációs képesség

-Fél lábon állás nyitott és csukott szemmel – 1 percig mérjük.

-Szavakat, számokat mondunk, és egy adott szónál vagy számnál jeleznie kell.

-Nagybetűs mesekönyvben pl, az „s” betűket megmutatjuk és kérjük, hogy keressen ilyeneket.

Finommozgás

-Gyöngyfűzés – 10 szem felfűzését mérjük

-Egyre szűkebb vonalak között kell a ceruzával végigmenni – 3, 2, 1, 0,5 cm.

-Rajzoljon karikát, négyzetet, széket, embert!

Ritmusérzék

-Egyszerű ritmusokat tapsolunk, amit a gyermek megismétel – *tá-tá-ti, ti-ti, ti-ti-tá-tá-tá.*

Artikuláció

-Kevésbé ismert, hosszú szavakat kell megismételni – *találékonyság, irgalmatlan, megszelídíthetetlen, társaságkedvelő, rezonancia.*

Sorbarendezés

-Mozgássor megisméltése.

-Számsort mondunk lassan, amit sorrendben megismétel a gyermek.

-Képsorozatot kell megjegyeznie.

Gyenge teljesítmény okai az iskolában

- 1.Kusza írás, bizonytalan vonalvezetés, betűk nagyságának egyenetlenségei – szem-kéz koordináció, finommozgás fejletlensége, elmaradás a látás- és tapintásészlelésben.
- 2.Betűk, szavak felismerési nehézségei, hiányos betűforma, ékezetelhagyás, szó vagy betűkihagyás – egészlátás, alakszervezési folyamat fejletlensége, elmaradás a testséma és látásészlelés területén.
- 3.Az olvasás olyan típusú zavarai, amikor a gyermek nem ismeri a tanult betűket, szavakat, ha azok más nagyságúak, színűek – alak- és formaállandóság fejletlensége, testséma, látásészlelési elmaradás.
- 4.Betűk, szótagok felcserélése, szóköz és sorköz be nem tartása – sorba rendezés nehézsége, térészlelés hiányossága, téri orientáció elmaradottsága.
- 5.A d-b, d-p betűk gyakori összetévesztése, betűk, számok fordított írása – sorba rendezés nehézsége, iránytévesztés, térorientációs elmaradottság.
- 6.Hangok differenciálásának nehézségei – artikulációs problémák, hallási észlelés elmaradottsága.

A szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyerekek gyakran a specifikus tanulási zavar tüneteit mutatják, pedig nehézségeiket általában a kulturális elmaradottság okozza.

A specifikus tanulási zavar megelőzése

1.Felolvasás

Csecsemőkorban: énekelni, verseket mondani – a nyelv zeneiségét, ritmusát felfogja – nyelvi készségek fejlődését segíti.

Két éves kortól: kiegészíteni rövid mesékkal, történetekkel – esti meseolvasás otthon – óvodában, iskola első-második osztályában is.

A felolvasás hatása a gyermekre:

- szókincse gyarapszik
- az irodalmi nyelvet elsajátítja
- az olvasott szöveg fordulatai segítik gondolkodásának fejlődését
- a beszélt nyelv és az írott nyelv jelentősen eltér egymástól – iskolába kerülve (ha előtte nem ismerte meg) szinte új nyelvet kell tanulnia
- a gyermeknek sorban kell követnie az eseményeket
- képzelete gazdagodik
- megszereti az irodalmat
- igénye alakul ki az írott világ iránt
- nő a motiváltsága az olvasás elsajátítására

2. Széleskörű mozgásfejlesztés

- testének megismerése
- mozdulatok próbálgatása
- téri tapasztalatok megszerzése
- mezitlábás gyakorlatok
- mászás széken, padon, földön, mászókan, fára.
- verbális testismeret: sportok, játék, konyhai segítség, barkácsolás, kerti munka.
- fejlesztő játékok játszása: népi- és gyermekjátékok a testséma kialakulását, a téri orientáció fejlődését segíti,
- társas- és kártyajátékok – logikát növelik, kezeinek finommozgása, irányok megismerése, szenzomotoros képességeire fejlesztő hatással van, amely az írás, olvasás és számolás elsajátításában segítenek. Célzást fejlesztő játékok – célba dobás, labdajátékok, gombfoci, csúzli - az észlelés és a mozgás összehangolásának képességét fejleszti.

3. Egyensúlygyakorlatok

- forgás, hintázás, sportok, úszás, korcsolyázás, síelés, torna – fejlesztik a koncentrációs és a figyelmi képességet.

Általánosan fejlesztő hatású az origami, kirakós játék, mozaik, labirintus, számösszekötős játék, memoria kártya, társas játék, kártyajáték, szókitalálás és találás kérdés, mese, vers, ének, rajz, agyagozás, bábozás, népi játék. A papír-ceruza fejlesztés az életkor előrehaladtával egyre nagyobb hangsúlyt kap.

Különböző életkorokban eltérő a tanulási zavarok azonosításának és fejlesztésének területe.

1. Kisgyermekkor	2. Iskolai időszak	3. Fiatal- és felnőttkor
Szenzomotoros képességek 3-6 (+-2) éves korú	Nyelvi képességek, iskolai készségek 7-8 évestől 12-13 évesig	Tanulás- és tanításmódszertan, szorongásoldás
Testséma, térorientáció, egyensúlyérzék, nagymozgások, finommozgások, észlelés, szerialitás, figyelem, szem-kéz koordináció, artikuláció	Fonológiai képességek, vizuális képességek, szókincs, számolási készségek, helyesírás, olvasás.	Gondolattérkép módszer, vizualizáció, drámapedagógiai módszerek, saját élményre épülő tanítás, számítástechnika növeli a tanulás hatékonyságát.

Irodalom:

Gyarmathy Éva, 1997: Bukfenc. Tanulási zavarok felismerése, megelőzése és terápiája az óvodában és az iskolában - Kézirat. Bp.

Különleges bánásmód

Kik igényelnek különleges bánásmódot? Szívem szerint azt mondanám mindenki! Különleges, egyedi bánásmódot érdemel, igényel minden ember. Az iskolai, törvényi értelmezésben, a sajátos nevelési igényű (SNI), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő (BTM), halmozottan hátrányos helyzetű (HH,HHH) és tehetséges tanulók tartoznak ide. Iskolánk abban a sajátos helyzetben van, hogy e szerint az értelmezés szerint is szinte minden tanulónk besorolható valamelyik, vagy több csoportba is. Hiszen természetesen attól, hogy egy tanuló sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, magatartási zavarral küzd, vagy éppen hátrányos helyzetű, még lehet tehetséges egy adott területen. Így iskolánk, a Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda 98 tanulója közül sok - zenei, sport, művészi, stb. területen - tehetséges diák akad annak ellenére, hogy 14 fő SNI-s, 32 fő BTM-es és 70 fő hátrányos helyzetű tanulót tartunk számon.

Ez mindannyiunk elé komoly feladatot állít. Néha bizony nagyon nehéz a tehetségfejlesztést és a hátránykompenzációt összeegyeztetni, összehangolni. Ez a munka tőlünk, pedagógusoktól is fokozott koncentrációt, jóval több felkészülést, és folyamatos fejlődést, önképzést igényel. A kollégák, és jó magam is, ha lehetőségünk adódik, részt veszünk minél több továbbképzésen, és ezek tartalmát, főbb mondanivalóját megosztjuk egymással, így megsokszorozva a tanulás lehetőségét. A tanítás, és főként a nevelés nem egyszemélyes feladat, sem a családban, ahogy ezt néha sajnos tapasztaljuk, sem az intézményi nevelés keretei között. Fokozottan igaz ez az egyházi intézményekre, ahol a közösség, a társas kapcsolatok, a szeretet és megértés még hangsúlyosabban jelenik meg. Egy-egy más munkáját segítenünk, támogatnunk kell, így saját munkánk is könnyebbé válik. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében is első feladatunk, hogy a diákokat megfigyelve, megismerve, észrevegyük a fejlesztendő hiányosságokat, tehetségterületeket. Ezt követően meg kell találnunk a fejlesztés módját, eszközét.

A WISC-IV intelligencia teszt négy területére koncentrálva egy fent említett továbbképzés segítségével a következő tüneteket és megoldási javaslatokat gyűjtöttem össze:

I. Verbális megértési probléma tünetei

- Szegényes szókincs
- Beszélt nyelv nehéz megértése
- Korlátozott tudás

Fejlesztése:

- Utasítások egyszerűsítése
- Kérdezhessen bátran a tanuló (türelmes, kedves válasz)
- Új fogalmak kiépítése
- Kevesebb verbalitást igénylő feladatok

Támogató módszerek, eszközök:

- Tananyag spirális elrendezése
- Szókincsbővítés
- Vizuális megjelenítés pl. (egészítsd ki a rajzot! típusú feladatok)
- Rövid feladatok

II. Perceptuális következtetési nehézség tünetei

Nehezen képzel el dolgokat (mértékegységek, térkép)

Nehezen boldogul tárgyak nélkül

Nehéz az összemérés, összehasonlítás

Térbeli, síkbeli elrendezés nehéz értelmezése

Fejlesztése:

Manipuláció biztosítása

Tevékenységeket megkönnyítő utasítások

Felesleges vizuális ingerek kerülése

Támogató módszerek, eszközök:

Borítékos feladatok – az olvasás mellett manipuláció is van. pl. Szavak, mondatok

kirakása, majd összeolvasása

Heterogén halmaz – a hasonló fogalmakat, élőlényeket ne tanítsuk egymás után, mert

a gyerek tudatában összemosódnak. Jól elkülöníthető tananyagok kövessék egymást (rovar, emlős).

Színek használata pl. utasítások kiemelése azonos színnel

III. Munkamemória probléma tünetei

Elfelejt a feladatot, sokszor visszakérdez

Többlépcsős feladatokban elakad

Nehéz: A mondatok megjegyzése (diktálás)

Műveleti sorrend betartása

Az olvasottakra való visszaemlékezés

Felidézni a látott, hallott információt

Figyelni

Fejlesztése:

Lépésekre bontás

Kérdezhessen bátran, többször is.

Támogató módszerek, eszközök:

Szakaszonként vannak kérdések a feladatokban, olvasmányokban

Egyszerű utasítások használata

Komplex feladatok lépésekre bontása (Olvasd el! Válaszolj! Húzd alá!)

IV. Feldolgozási sebesség probléma tünetei

Lassú vagy kapkodó műveletvégzés

Lassú vagy kapkodó számolás

Szorótábla lassú vagy sikertelen megtanulása

Feladat, teljesítmény helyzetben az időigény tovább nő.

Fejlesztése:

Több idő vagy kevesebb feladat adása

Szorongásmentes tanítási légkör

Vázlat másolása helyett fénymásolat az otthoni tanuláshoz

Analógiára építés - szabály megismerése, majd ehhez alkalmazás sokszor

Rövid válaszokat igénylő kérdések (életszerű fogalmazás) Ne erőltessük a teljes mondatok használatát egy párbeszédben. Az életben sem beszélünk így.

Milyenek kell lennünk, hogy ezekkel a feladatokkal sikeresen megbirkózzunk?

A legfontosabb a hitelesség, következetesség, higgadság, ésszerűség és a célszerűség. Nem egyszerű, de enélkül nem megy!

Melyek azok a módszerek, amit mindenképpen alkalmaznunk kell?

Kötelező módszerek nincsenek, azonban a módszertani váltás elengedhetetlen. Nem csak a tanulási nehézséggel küzdő gyerekek nevelésében szükséges ez. Ingergazdag világunkban, az elvont gondolkodás kialakulásának megsegítésére, a fenntartható életmód kialakításához elengedhetetlen, a saját tapasztalaton alapuló, komplex ismeretszerzés módszereinek alkalmazása az oktatásban.

A digitális tábla jó segítség, de nem pótolja a manuális tevékenységet, a saját tapasztalat és az életből vett példák által megismerhető világot.

A tankönyv fogalmának átalakulása is időszerű lenne. A különleges, olykor egyedi bánásmódot igénylő tanulók oktatása, nevelése csak differenciáltan oldható meg. Ehhez jól kell ismerni a tanulóinkat, és időről időre, új, személyre szabott feladatok szükségesek. Aki próbálta már a tényleges és egyénre szabott differenciálást, az tudja, hogy ez rengeteg időt igényel a felkészülés során. Természetesen nem tudunk azonnal, minden órán és anyagrésznél a differenciáláson és kooperatív technikákon alapuló tanítási módszerekre váltani. Néhány alap módszert azonban könnyen érvényesíthetünk:

Eszközváltások rövid időnként (írjon, beszéljen párban, hallgasson)

Amit a gyerek meg tud csinálni, azt csinálja meg!

Ne tiltó mondatokban beszéljünk! Állítóban. (Mit csinálhatsz!)

A hiperaktív gyerekeknek fontos a rendszer!

Használjunk a mindennapi életből vett példákat, életszerű feladatokat!

Tanulói tevékenység mellett/által történjen a tanulás!

Fontos az eszközhasználat!

Számos eszközt mi magunk is létrehozhatunk egyszerű hulladékokból.

Pl. tudómodell petpalackból, tojástartók használata a tizesátlépésnél, törtek értelmezésénél, arányok tanulásánál, stb.

Mint már említettem, a felkészülésre sok időnk elmegy. Rengeteg eszköz, játék, módszertani ötlet, segítség van a neten. Ezek összegyűjtése, rendszerezése azonban időigényes feladat. Összefogással, okos megoldásokkal azonban ez az idő csökkenthető.

Tantestületünk együttműködésének három fő pillére:

1. **Műhelymunkák**, értékelő esetmegbeszélések, problémamegoldó fórumok, hospitálásra épülő együttműködés. Ez segíti a diákok megismerését, még az órai találkozások előtt. És nem csak a diákokét. A nevelőtestületi tréningeken, mit a legutóbbin is játékos feladatokon keresztül a kollégák is megtapasztalhatták, hogy milyen érzésekkel küzdhetnek azok a tanulók, akik olyan feladatot kapnak, mellyel nem tudnak megküzdeni. A fejlesztés első lépése, hogy átérezzük a diákok egyéni problémáit, és belülről érezzük a késztetést a segítségnyújtásra.

2. **Módszertani gyűjtemény** létrehozása. Ahol az egyes szakterületekhez csoportosítva, saját tapasztalattal, adaptációs lehetőséggel kiegészítve jelennek meg az elérhető segédanyagok, internetes oldalak, saját feladatbankok. Ez az adatbázis egyrészt segít, hogy gyorsabban megtaláljuk a megfelelő feladattípust, másrészt a közös módszerek, hasonló feladatok segítik a tanulókat, időt is spórolunk, nem kell a feladattípusokat mindenkinek egyénileg megtanítani az osztállyal.

3. Saját taneszköz-készlet fejlesztése, közrebocsátása. Ide tartoznak az SNI minimum szintet mérő félévi és évi mérőlapok, tehetségterületenként, a saját fejlesztésű eszközök, játékok, melyeket laminálunk, ha megoldható, hogy tartósak és sokszor használhatók legyenek. Itt térek vissza egy előző gondolatomra, hogy a hagyományos papíralapú, központi, egyéni tanulást támogató tankönyvek átgondolása, fejlesztése célszerű lenne. Például jól használható lehet egy kapcsoskönyv, melybe a pedagógus a tanulócsoporthoz, a helyi jellegzetességek, egyéni szintnek megfelelően akár osztályon belül is eltérő lapesomagokat rendelhet. Formáját tekintve ez állhat laminált lapokból is, melyekre táblafileccel írva azok több éven át használhatóak maradhatnak. Így nem csak a felesleges hulladék csökkenne, de a tanulók által cipelendő súly is. A kooperatív csoportmunkát támogató feladattípusok csoportja is bővítésre szorul. Természetesen a tablet is hasonló célokat szolgál, de nem pótolhatja a nyomtatott formát teljesen.

A fejlesztésekre sokszor kevés az idő a tanórán. Az általános iskola legfőbb feladata a tanulás megtanítása. Számptalan képesség, készség fejlesztésére jól használhatók a társasjátékok, önálló kutatások, melyeknek helyszíne lehet a könyvtár, a tanórán kívüli foglalkozások, kirándulások, erdei iskolák. Ezek az helyszíneken, alkalmakon a rész-képesség-zavarral küzdő tanulóink jobban is teljesítenek. Észre sem veszik, hogy tanulnak, mégis olyan ismeretek, tudás, képességek birtokosává válnak, melyre még sok évig építhetünk. Legnagyobb problémát szokta jelenteni a fegyelmelés. Tapasztalatunk, ha jól eltaláljuk a megfelelő módszert, kevésbé van szükség a fegyelmelésre. Csak egy példa: az idei március 15-ét egy budapesti tanulmányúttal ünnepeltük meg a felsős diákokkal, szülőikkel, kollégákkal. A szervezés során próbáltam úgy alakítani, hogy minél többet lássunk, tapasztaljunk, tanuljunk. A feladatokat komplexen, minden tantárgyhoz kapcsolódva állítottam össze. És csodák csodája, a Paksi Atomerőmű fizika óráján egy gyereket sem kellett fegyelmelni, nem várták a végét a foglalkozásnak, sőt! Pedig részben olyan feladatok voltak, melyeket mi magunk a hétköznapi eszközeinkkel, anyagainkkal kipróbálhatunk. Talán ezért! A folytatásban a vízhez kapcsolódó projekt hetünkön is terveztem egy kísérleti blokkot. Hasonló sikerrel. A tanulók a programok végén maguk foglalták össze, mennyi mindent tanultak játszva. Ez is azt bizonyítja, hogy a mindennapi élethez kapcsolható, tevékenységalapú feladatok mennyivel hatékonyabbak, még a digitális tanulásnál is.

Mi tehát a feladatunk? Mit jelent a különleges bánásmód?

Kudarctól megóvni!

Sikerélményt biztosítani!

Dicsérni!

A Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola

Iskolánk Pécs külvárosában, az egyik leépülő városrészben található hátrányos helyzetű családokkal. Az 1990-es évektől ez egy fokozatosan leszakadó terület, sok munkanélküli, többségében cigány származású lakóval. Az épület sajnos nagyon rossz, leromlott állapotban van, a felújításokból a korábbi évtizedek alatt mindig kimaradt.

1997-től Pécssett is elkezdődtek az iskola-összevonások, mely programba iskolánkat is bevették. Először három, majd még öt iskola került közös igazgatás alá. Szövevényes hierarchia jellemezte az így kialakult intézményegységet.

Iskolánk életében nagy változás következett be 2012 szeptemberétől: az addig tagiskolaként működő önkormányzati intézmény a pécsi megyéspüspök és Pécs Város Önkormányzatának megállapodása alapján a Pécsi Egyházmegye fenntartásába került. Dr. Udvardy György püspök úr úgy fogalmazott, hogy „embermentés” történt, mert a város bezárta volna a csak nagy ráfizetéssel működtethető kis, városszéli iskolát, így kb. 25 dolgozónak megszűnt volna az állása, és közel 100 gyermek veszítette volna el az iskoláját egy olyan városrészben, ahol már régen bezárt a művelődési ház, a mozi, a fogorvosi- és gyermekorvosi rendelő, és a sportpálya helyén benzinkút működik. Nincs templom, nincsenek boltok, sem játszótér. Az iskola volt az egyetlen stabil és biztos pont az itt lakók életében. Az iskola, ahová mindig be lehetett és lehet jönni, ha segítségre, támogatásra, tanácsra volt szükség. Az új helyzet új feladatokat is hozott. A tantestületnek is tanulnia kellett, hogy mit jelent katolikus iskolának lenni, mit jelent a katolikus szellemiségű nevelés és oktatás. A kezdeti botladozásainkat és bizonytalanságainkat látva sok segítséget kaptunk Dr. Udvardy György püspök atyától és az iskola püspöki biztosától, Kövesi Ferenc atyától, valamint a hitoktató kollégánótól. Ma már sokkal természetesebb része a tanárok és tanítványok életének a katolikus életvitel: a napi együtt imádkozás és a rendszeres részvétel különböző liturgikus eseményeken. Egyik osztálytermünkben kis kápolnát alakítottunk ki, így itt tud misézni Feri atya. A gyerekek és szülők életében is komoly változásokat hozott a katolikus szemlélet, és egyben új lehetőségeket is. Hittanórák, hittanversenyek, hittan táborok, új, eddig soha nem tapasztalt fogalmak, élmények gazdagítják diákjaink életét. Mindezek hatására is több tanulónk megkeresztelkedett, illetve bér mátkozott.

A tantestület, kiszakadva a nyomasztó iskola összevonási kötelékből, sorra nyerte a komoly, elsősorban a TÁMOP pályázatokat, melyekből közel 100 millió Ft-ot sikerült begyűjteni. Ezért tudtuk osztálytermeinket felszerelni interaktív táblákkal, számos számítástechnikai eszközt szereztünk be, rengeteg programot: például külföldi és belföldi kirándulásokat szervezhettünk, komoly továbbképzéseken, tanfolyamokon vehettünk részt. Diákjaink teljesen ingyen juthattak el Balaton vidékére, Budapestre, a Dunakanyarba, Szegedre, Ópusztaszerre, Aggtelekre, Szentendrére. Megismerték szűkebb lakóhelyüket: Baranyát és Tolnát. A pályázati pénzeknek köszönhetően tudtunk elutazni Erdélybe, a Felvidékre és a Délvidékre is. Számos utazásra a szülőket is sikerült elvinnünk, így az élményeken túl komoly közösségépítő szerepe is volt e programoknak. 2016. szeptember 1-től a telepi óvoda is egyházi fenntartásba került, így most az iskola és az óvoda közös igazgatás alatt működik.

A Néri Szent Fülöp Katolikus Óvoda

Óvodánk Pécs város keleti részében helyezkedik el, ez a város egyik legszegényebb területe. A külváros elszürkült, fejlődésben megállt telepén, régi bányásztelepülésen élő családok gyermekeit fogadjuk. Az óvodát az 1920-as években a Duna Gőzhajózási Társaság alapította. 2014. augusztus 31-én kerültünk a Pécsi Egyházmegye fenntartása alá, ezzel egyidejűleg lettünk közös intézmény a helyi általános iskolával. Az idei év szeptemberére Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata az épületet teljes mértékben felújította, a 2017-2018-as nevelési évet már korszerű, tágas, szép környezetben kezdhettük meg. Tárgyi felszereltsége a modern kornak megfelelő (oktatástechnikai eszközök, bútorok, játékok), ezekre a Pécsi Egyházmegye biztosított anyagi forrást. Rendelkezésünkre áll külön tornaszoba, fejlesztőszoba, iroda, és más kiszolgáló helységek.

Az óvoda két vegyes életkorú csoporttal működik. A gyerekek 90%-a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

Óvodánk állandó programjaiból egy kis ízelítő:

Márton napi lámpás felvonulás: november 11-én a szülőkkel és a gyerekekkel elkészítjük a lámpásokat, majd sötétedéskor az iskolásokkal felvonulunk a térre, ahol felelevenítjük Szent Márton történetét. Karácsonykor és húsvétkor kézműves délutánt tartunk, ahol díszeket készítenek a gyerekek a szüleikkel. Karácsonyi műsorral kedveskedünk a családoknak, ahol az óvodások

betlehemes játékot mutatnak be. Évek óta hagyomány, hogy a leendő első osztályos tanító iskolanyitogatót tart az iskolában a nagycsoportos gyerekeknek. Minden év végén elvisszük a gyerekeket buszos kirándulásra, ami nagy élmény a számukra.

Különböző pályázatokon való eredményes részvételünk az elmúlt években:

- 2017 tavaszán megnyertük első pályázóként a Zöld Óvoda címet
- Pécs MJV Önkormányzat által 2017. évben kiírt „LÉPJ” – Légy Pécs Jövője Zöld Óvodáknak nyertünk támogatást
- Az idén csatlakoztunk az esélyteremtő óvodákhoz az EFOP -3.1.3-as pályázat keretében
- 2018-19-es nevelési évre elnyertük a Kincses Kultúróvoda címet, melyre 3 éven keresztül vagyunk jogosultak. A támogatás segítségével rengeteg programra tudjuk vinni a gyerekeket. (bábszínház, múzeumlátogatás, hangverseny, kiállítások, állatkert stb.)

Néri nap

Iskolánk névadójának emléknapja május 26-án van. Mióta egyházi fenntartású az iskola, minden évben megünnepeljük ezt a napot. 2017-ben azt találtuk ki a kolléganőimmal, hogy formáljuk játékosra a Néri Napot, hiszen maga Néri Szent Fülöp is nagyon jókedvű, tréfálkozó ember volt. Miért ne lehetne az emléknapunk is ilyen jellegű?

Az alább közölt vetélkedőt felső tagozatos tanulóknak készítettük el, addig az alsó tagozat egy bibliai vetélkedőn vett részt.

Előzetes feladatok:

- Szentképek összevágása csoportalakításhoz
- Feladatlapok összeállítása
- Feladatlapok fénymásolása
- Betűk összevágása
- Villámkérdések összeállítása
- Énekek kiválasztása
- Papír, írószer biztosítás

A vetélkedő céljai:

- Mások iránti figyelem kialakítása
- Képesek legyenek az együttműködésre
- Gyakorolják a segítségnyújtást
- Intézmény hagyományának ápolása
- Intézményi közösség erősítése
- Példás keresztényi élet bemutatása Fülöp életén át.

A vetélkedőhöz 5 csapat alakult.

1. Csoportalakítás: szétvágott szentképek összerakásával, vegyes csapatok kialakítása.
2. „Bábeli zűrzavar”: Fülöp életét kapták meg röviden németül, ezt kellett lefordítaniuk magyarra.
3. Időgép: Fülöp élettörténetét mondatokra bontottuk, ezt kellett időrendbe rakni.
4. Szóbeszéd: 1 ember elolvasta *Fülöp, mint csodabogár* rövid történetét, és el kellett a saját szavaival a többieknek mesélnie, akik egymásnak adták tovább a hallottakat.
5. Most mutasd meg játékkal színesítettük a feladatokat: szavak, kifejezések elmutogatása volt a feladat a társaknak, akiknek ki kellett találni. (Fülöp életéről).
6. Képösszerakó: Fülöp életéből összevágott képek helyes összerakása.
7. Igaz-hamis: Mondatokról el kellett dönteni, melyik igaz, melyik hamis.
8. Betűösszerakó: a tízparancsolat 1-1 mondatát kellett minden csapatnak összeraknia, s kitalálni: mi ez, ha a többi felsorolták, plusz pontot lehetett kapni.
9. Ketyegő: Minden csapatból 1-1 ember villámkérdésekre válaszolt, hanem tudott válaszolni kiesett, az lett a győztes, aki a végére maradt.
10. Énekek felismerése: a hitoktató kolléganő gitáron játszott, ki kellett a csapatnak találnia a dalt, ha el tudták énekelni, jutalom pontot kapnak.

Erdei iskola

Köznevelési intézményként a Néri Szent Fülöp Katolikus Iskolában nevelési-pedagógiai munkánk során fontosnak tartjuk a tanulók környezeti nevelését, így a környezeti fenntarthatóságot szolgáló, környezettudatos szemléletük kialakítását. Az ismeretszerzést a tanóraba, valamint a tanórak kívüli tevékenységbe való bevonásukkal biztosítjuk számukra. A tanórán kívüli ismeretszerzés kiváló helyszíne az erdeiiskola-program. Ebben a tanévben 2017. 10. 02–06-ig Püspökszentlászlón volt az iskola.

A gyerekek óriási izgalommal készültek az útra, hiszen ők az iskolájukon, lakókörnyezetükön kívül anyagi okokból kifolyólag sehova nem jutnak el. Az erdei iskola kiváló alkalmat teremt az osztályközösség összekovácsolására, közösségfejlesztésre. A távolság a családtól, lakókörnyezettől jó alkalom az önállóság, önellátás fejlesztésére. A gyerekek szívesen vettek részt a reggeli, vacsora előkészítésében, terítésben, mosogatásban beosztás szerint, egymást kölcsönösen segítve. A szobák tisztán tartása, ágyak rendbe tétele, ruhák elrakása, gumicsizmák lemosása, fürdők takarítása nem okozott problémát, konfliktusok ez idő alatt nem keletkeztek.

A gyerekek bátran elmondhatták véleményüket, mit csinálnának szívesen, milyen programban vennének részt. A „falugyűlésen” megvitatták a megoldásra váró problémákat, jobbító javaslatokat fogalmaztak meg.

A közös éneklés, sok-sok játék mindennap jelen volt, amely a közösségteremtést is segítette, valamint a feszültségek oldását és a közösség formálását is. Az éjszakai túra, bátorságpróba, az éjszaka neszei erősítették a bátorságot, korlátaik elfogadását segítette.

Az utolsó napon közösen történt meg az értékelés a kezdetekkor megfogalmazott elvárások tükrében. Mindenki megfogalmazott néhány szubjektív és egyéni zárógondolatot. Csoportmunka belső értékelése, majd közös megbeszélés, csoportok tapasztalatcseréje is volt. Mindenki addig beszélhetett, amíg a gyufája égett, pozitív üzenetek megfogalmazásával.

Program:

1. nap (hétfő): Bepakolás, indulás a buszhoz, érkezés Hosszúheténybe 11 órakor, innen indulás gyalogosan Püspökszentlászlóra. (1 óra az út) Szállás elfoglalása, felfedezés, csoportalakítás, névválasztás, naplóelindítás, szabályok összeállítása, térképkészítés, zászlóterv. Falukutatás, arborétum- és kastélylátogatás, Szent László-templomban imádkozás. Este vacsora közös főzéssel, naplóírás, nap értékelése.

2. nap (kedd): Reggeli, rendrakás, indulás Óbányára gyalogtúrával (8km), útközben különböző feladatok és játékok, Óbányán fazekas kiállítás megtekintése, Keszler István fazekasműhelyében

látogatás, gyalogtúra tovább Kisújbányára, Via Dividendae Caritatis - Szeretet megosztásának útja (Szent Márton út) tovább gyalog Püspökszentlászlóra az Űvegesek útja tanösvényen, a táborban estebéd, este szabadprogram, naplóirás, nap értékelése.

3. nap (szerda): Reggeli, rendrakás, indulás Kisújbányára gyalogosan, Cigány-hegy (kilátó), tovább Magyaregregy felé, Iharos-kút, Gergely–Éva forrás, Mára vára, várlátogatás (12 km), vissza gyalogosan a táborba, este szabadprogram, tábortűz, naplóirás, nap értékelése.

4. nap (csütörtök): Reggeli, rendrakás, takarítás, indulás Hosszúheténybe gyalog, Tájház- és Üvegkiállítás látogatása, részvétel kemencés programon – kézműves foglalkozáson, népi fajtékók kipróbálása, indulás haza 14 órakor, naplóirás, nap értékelése.

Sport a Nériben

Iskolánk életében a sport kiemelkedő szerepet tölt be, a házibajnokságokon keresztül, a diákolimpiai és egyéb versenyek szereplésén. Három sportágat preferálunk: atlétika, kézilabda és a labdarúgó szakágból a futsal-t. Ezekből a sportágakból rendszeres diákolimpiai szereplők vagyunk. Iskolánk tanulóinak közel 70%-a rendszeresen sportol. Különböző klubokhoz nincsenek leigazolva, ami eredményeket elérnek, az mind az iskolai testnevelésnek, testnevelőnek köszönhető. Utóbbi években rendszeres szereplői vagyunk a diákolimpia országos döntőinek. Elmondhatjuk azt, hogy már mindhárom sportágban nyertünk országos bajnokságot. Jó pár tanulónk az iskola végeztével megtalálja további sportolási lehetőségét különböző szakági klubokban. Egyházmegyei sportnapok rendszeres résztvevői vagyunk.

Sporteredményeink alapján sikerült országos hírnevet szereznünk, tradíciót teremtenünk. Periférián élünk és dolgozunk, de eredményeink nem a periférián vannak. Sokszor gondot jelent sportfelszerelések megszerzése, hiszen szülői támogatásra nem számíthatunk. Szerencsére vannak külső szponzoraink, akik segítségével meg tudjuk oldani a felszerelés beszerzését, versenyztetést.

Virtuális világ - valós hatások

Nem írok újdonságot: a digitális világ nemcsak körbe vesz minket, át is szövi mindennapjainkat. Az IKT (információs és kommunikációs technológiák) eszközök a pedagógiai tevékenységnek is napi használatban lévő eszközei. Ahhoz, hogy a nevelés, tudásközvetítés során bölcsen használhassuk fel őket, fontos ismernünk működésüket, de még fontosabb tudnunk, hogy milyen tartalmakat hordoznak. Ha a mesék világából merítünk, varázseszközként is tekinthetünk rájuk: a jó tündér kezében a varázseszköz jó célt szolgál, a gonosz varázslóéban ugyanaz hatalmas károkat okoz, akár pusztít is. Éppen ezért kell tisztában lennünk azzal, hogy gyermekeink mire használják a számítógépet, az okos telefont, a notebookot. Ezeknek az alkalmazásában az a csodálatos, hogy még a figyelemzavaros gyermek is leköthető vele. A veszélyforrása viszont az, hogy a magatartási, érzelmi zavarok előidézésére, fokozására is képesek, ha nem a gyermek életkorának, érzelmi intelligenciájának, lelki világának megfelelő kép- és hanganyagokat közvetít.

A közösségi portálokon kontrollálatlanul megosztott, valakire nézve negatív tartalmak komoly lelki sérüléseket okozhatnak, amik a kortárscsoport valós szociális hálóját szaggatják. A tananyaghoz kapcsolódóan felhasználható lenne gondolati térképek létrehozására, a hozzászólások pedig lehetőséget adnak annak folyamatos bővítésére. Így pl. természetismeretből egy-egy anyagrészhez képanyag feltölthető, a szociokulturális hátránnyal élő tanuló számára (aki a lakóhelyen kívül még sehol sem járt) kézzelfoghatóvá tehető.

A számítógépeken futó e-learning, és az okostelefonokon alkalmazható m-learning nagyobb mennyiségű tananyagok megosztását teszi lehetővé. A gyengén olvasók, tanulási zavarral küzdők számára a kötelező olvasmányok hangoskönyv változatainak letöltése

(<https://librarius.hu/2018/03/10/tobb-mint-300-ingen-letoltheto-hangoskonyv/>) szintén hasznos.

De mivel a nevelés elsődleges feladata a szülőké, ezért a felelősség is első sorban őket terheli, hogy kontrollálják, illetve szükség esetén korlátozzák gyermekük számára a digitális eszközök használatát és a gyermek által preferált tartalmakat. Nem elegendő kitörölni az előzmények listáját. Beszélgeszünk el gyermekünkkel arról, hogy a látottak miért jók vagy rosszak. Kérdezzük meg tőle, hogy mit érez ezzel kapcsolatban, mire gondol! Fontos tudni, hogy minden audiovizuális inger kivált valamilyen érzelmet. Ha a gyermek ezt nem tudja megfogalmazni, feldolgozni, frusztrációt, agressziót vált ki belőle. Egy agresszív internetes játék ugyanakkor alkalmas lehet a benne lévő negatív érzelmek projektálására, a folyamatot azonban tudatosítani kell.

A nevelésben a Szentírás a legtökéletesebb iránytű: nem csak tilt, azt is megmondja mit tegyünk. Kövessük a Szentlélek sugalmazását ezen a téren is:

„Gyermekeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és valóságosan.” (1Jn 3,18)

Források:

<http://mipszi.hu/hir/171005-fegyverek-kepernyon>

http://tanarblog.hu/attachments/2787_PILAkademia_bevezeto.pdf

<http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/211/347>

<https://librarius.hu/2018/03/10/tobb-mint-300-ingen-letoltheto-h>

Ember - kép

NINCSEN ROSSZ GYEREK!

Pécs külvárosában Pécs-Szabolcson lakom, és itt is dolgozom a Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskolában. Tegnap be kellett mennem a városházára. Az épület aljában levő szolgáltatóiroda kirakatában megláttam egy tablót. A kíváncsiságom odavonzott. Megnéztem a vidám végzős diákokat, van-e közöttük ismerős. A tanáraik kettő kivételével az én korosztályomból valók, 50-65 év közöttiek. De milyen fáradtnak tűnnek! A fényképek nem hazudnak. Nem csak én vagyok fáradt, elcsigázott. Hazaérve megnéztem néhány régebbi tabló fényképét. Azokon a képeken a pedagógusok arca egész mást tükrözött. Örömet, optimizmust, büszkeséget láttam.

Elgondolkodtam egy kicsit, hogy e negatív változásoknak mi lehet az oka. Nem a tavaszi fáradtság, hiszen a középiskolás fényképezések télen történnek. Próbáltam okokat keresni. 1980-ban, amikor az első tanévetem kezdtem, épp egy tantervi reform zajlott. A matematika tantervek az általános iskolában alsó és felső tagozaton is mind tananyagában, mind módszertanában megújultak. Ezért óráról- órára alaposan átgondolva kellett készülni. Akkor azonban egy szakos tanárnak 18 volt a kötelező óraszám, és ebbe az óraszámba a szakkörök is beleszámítottak. Ma 26 órát tartunk hetente, és a szakkör vezetése csak a 32 óra „benntartózkodásba” számít bele. 30 %-os az óraszám növekedése! Az adminisztráció is sokkal több lett. Még az iskolában eltöltött munkaidőt is írásban kell rögzíteni. A heti munkaidő ma is 40 óra, de feladatainkat 52-53 órában tudjuk elvégezni. Ebben természetesen nincsen benne az önképzésre fordított idő. Az életpályamodell bevezetésével az előzőleg hosszú időre befagyasztott munkabérek is változtak, de sajnos a pedagógusbérek ma is az értelmiségi bérek alsó sávjában találhatók. Ez lenne a fejlődés?

Tény, hogy az egész oktatás rendszerét korszerűsíteni kell. Minden intézménytípusnak meg kell hagyni a saját feladat- és célrendszerét: az óvoda tanítsa meg gyermekeinket játszani, az általános iskola alapozzon és készítsen fel az egész életen át tartó tanulásra! Ahhoz, hogy ez megvalósuljon, a tudósok, és a gyakorló pedagógusok összefogására lenne szükség. Egy szélesebb összefogásra. Kísérletekre, melyek a feltevéseket képesek igazolni. Elengedhetetlennek tartom a szakmai vitákat, egyeztetéseket az újdonságok bevezetése előtt. Hogy szerezhetjük vissza hivatásunk presztízsét? Hogy kerüljük el a kiégést? Hogyan segíthetünk egymásnak az erőn felüli vállalások teljesítésében vagy épp leépítésében?

Mezeiné Tóth Piroska

Három iskolás korú gyermek édesanyjaként és egykor tanári pályára készülő, de aztán az élet hozta körülményekhez alkalmazkodva más pályára lépőként szeretnék reagálni a Nézőpont vitaindító írására.

Vajon szülőként hogy látjuk az iskolát, a pedagógusokat, a gyerekeket? Először is szeretném hangsúlyozni, hogy nem akarok sem felelősöket keresni, sem megoldási javaslatokkal előállni. Egyszerűen csak a szülők nézőpontját szeretném az előző írás mellé tenni. Másrészt a téma annyira szerteágazó, hogy nem is tudok annak minden lényeges momentumára reagálni. Hogy milyenek a pedagógusaink?

Egyrészt sajnos vannak a kevésbé elhivatott, a pályán kényszerből bennragadt tanárok, akik ilyen-olyan okok miatt a tanárságot nem elhivatottságból választották. Sajnos - bár azt gondolnánk, hogy nem sok vizet zavarnak - nagyobb kárt okoznak ezzel, mint azt gondolnák. Kárt okoznak maguknak, mert nem tudnak, és nem is akarnak fejlődni. Nem mutatnak jó példát a gyerekeknek, sem a kollégáknak. Ez szülőként engem is bánt, és mélyen érint, hisz ha a gyerekeim ilyen példát, a munkájukat örömtelenül, kényszerből végző tanárokat látnak, hogyan várják lelkesen azt, amikor végre ők is munkába állhatnak?

Másrészt pedig vannak az elhivatott pedagógusok. Akik tényleg azért vállalták ezt a pályát, mert arra hívást éreztek. Az ő munkájukat az a rengeteg elvárás teszi tönkre, aminek egyszerűen nem tudnak, és nem is lehet megfelelni. És ezért őket érinti a leginkább a kiegészítés veszélye. Ez pedig érintheti a munkájukat, a családi életüket, a kollégák egymás közti viszonyát is. Szerintem - de lehet, hogy csak én látom így - a legtöbb tanár A típusú személyiség. Próbálnak megfelelni az elvárásoknak. De ez most lehetetlen. Viszont az is nehéz, vajon hol, mit lehet "leadni", miben lehet könnyíteni, mi az, amit még meg lehet tenni, és mi az, amit már nem tanácsos?

Három gyermekem tanul iskolában. Már az elsőnek több mindent kellett megtanulnia, és előbb, mint annak idején nekem. De a másodiknak már az elsőnél is több anyagrészt zúdítottak a nyakába. A harmadik pedig "élvezi" a felelőtlen, hatástanulmányok nélkül, "hasra ütésre" bevezetett új intézkedéseket: a heti öt testnevelés órát, amihez mind a tárgyi, mind a személyi feltételek hiányoznak (magyarán nincs se terem, se tanár elegendő), a heti két külön idegen nyelv órát a meglévő heti öt másik idegen nyelv mellett ... és még sorolhatnám. Viszont amikor újabb és újabb terheket teszünk a diákok vállára, arról sosincs szó, hogy akkor ennek fejében miben könnyítjük az életüket. (És ugyanígy: sosem kérdezzük, vajon mit lehetne könnyíteni a tanárok számára?) Az anyag hatalmas, rohanni kell, nem jut idő még a legszükségesebbekre sem. Ha pl. a törtékre a tanmenet egy órát ad, akkor mit csináljon a pedagógus? Vagy hogy ha a kísérleti tankönyv új módszerrel oktatja a szorzótáblát, ami még ki sincs próbálva, csak menet közben derül ki, hogy használhatatlan? Óriási anyagrészt tömünk bele a gyerekek fejébe, ugyanakkor nincs idő a tudás elmélyítésére, másnap már a régi anyag "kukába" kerül (már a gyerek szempontjából), mert kell a hely az újabb ismeretekhez. És akkor csodálkozunk, ha a gyerekünk figyelemzavaros, ha nem képes hétről hétre mindig új ismeretek befogadására, illetve a már egyszer megtanultak későbbi felelevenítésére?

Én azt látom, hogy a pedagógusok többsége partra vetett halként tátog, és némán szenved. Mi, szülők pedig tehetetlenül figyeljük ezt az egészet - ha visszadobjuk a halakat, az még egyáltalán nem biztos, hogy segítség, ha a víz egyébként életterhetlenül szennyezett. Szükség lenne az összefogásra, arra, hogy kimondjuk mindazt, ami nem jó, ami nem működik, ha a változások szakmai alapon - vagy legalább hatástanulmányokra alapozva kerülnének bevezetésre, ha legalább az egyházi iskolák fel tudnák vállalni, hogy nem tudnak és nem is akarnak megfelelni az újabb - és sokszor szakmaiatlan - változásoknak. Ha tudnánk együtt gondolkodni. Mi, szülők is látjuk, hogy ami manapság az oktatásügyben történik, az nem jó. Mi is látjuk az óriási terheket a pedagógusok vállán. Arra kérnénk, és biztatnánk minden érintettet: hogy tartsanak ki a hivatásukban, mert nagy szükség van jó, elhivatott és nem kiégett tanárookra, és merjenek kiállni magukért, a pedagógusi pályáért, a gyerekeink jövőjéért.

-egy édesanya-

Én, mivel anyukám tanár, én pedig még tanuló, két oldalról is meg tudom közelíteni a témát. A kulcsnak mindenképp az időhiányt érzem. Évek óta csak azt látom, hogy anya készíti minden órájára a ppt-eket (mert ma már szinte elvárás), hétvégére 2 tászkányi javítanivalót cipel haza, hogy este, miután a kistestvéreimet elaltatta, nekilásson a másnapi óráira való készülésnek, javításnak, szülőkkkel való levelezgetésnek. Hogyha otthon vagyok, látom, hogy reggeltől délután 4-ig nem jön haza, 5-kor kezd nekilátni a teendőinek. És még a családjával nem is foglalkozott. De szerintem, ha nem készülne esténként, ha nem javítana, kevésbé színvonalas lenne az oktatás, így kevesebbet adna, mint amennyit szeretne. És azt is kétlem, hogy csak egy tanár csinálja így. A tanításon és az arra való készülésen kívül pedig ott van a sok adminisztráció, szinte minden héten nyúló értekezletek. Nincs egyensúly a munka és a család között, és ez nem az édesanyámon vagy a többi pedagóguson múlik.

Az én iskolámban a gimnáziumi tanárok is kimerültek. Ők is készítik folyamatosan a ppt-eket, a különböző feladatokat, példákat, és ritka az a tanár, aki „csak” könyvből tanít. A dolgozatok javításával mindig el vannak csúszva, de nem azért, mert nincs kedvük kijavítani, hanem mert kapacitásuk nincs, ők is túlterheltek. Szerintem ez elég baj, ha pedig már én (azaz a diák) is észreveszem a pedagógusokon ezt a kimerültséget, akkor nem csak pillanatnyi fáradtságról lehet szó. Szeretnének megfelelni az elvárásoknak, amit a szülők, az igazgatók, a diákok és a tantervek közvetítenek, és a lelkiismeretüknek is, a hivatásuknak is, de mindehhez idő kellene.

Megoldásnak látnám, ha vagy kevesebb órára kellene készülniük, vagy olyan tanterv, tankönyvek alapján tanítanának, ahol a háttéranyag készen áll, és már nincs vele egyéb teendő.

De mindenestre nagyra becsülöm azokat a pedagógusokat, akik hivatásukként tekintenek munkájukra, tőlük kaptam kedvet én is erre a pályára, így én is erre készülök.

A diákok nevében a közeledő pedagógusnap alkalmából szeretném megköszönni a sok készülést, lelkiismeretes munkát, hiteles értékközvetítést, és kitartást kívánok a nyári szünetig!

-egy diáklány-

Fáradtabbak vagyunk, mint 20 éve? Miért is? Megöregedtünk? Vagy más ok húzódik a háttérben? A magasabb óraszám és az ezzel járó adminisztráció, a 32 óráig munkaórákkal való „feltöltés”, miáltal a pedagógusok fele tényleg legalább 50 órát meghaladóan dolgozik hetente az egyebekkel együtt – készülés, javítás, kapcsolattartás, továbbképzések, önképzés, kirándulások, értekezletek – mindez sajnos annak kedvez, hogy túlhajszolttá váljunk. Fáradttá, beletörődötté, stresszessé, beteggé, kiégetté – kiki a személyiségének megfelelően. A keresztény pedagógusra még egy „teher” rakódik (esetleg tudatosan pakolnak még meg ezzel vezetőink, munkatársaink, vagy épp a saját lelkiismeretünk, és a beépült önsorsrontó mondataink sokasága), ami a kötelesség minél tökéletesebb teljesítésére sarkall, mintegy az üdvösségért cserébe. No de valóban ezt várná el Urunk tőlünk? Hogy életünket és vérünket a munkánkért áldozzuk, ha már egyszer ez a hivatásunk? Valóban nincs helyünk a katolikus iskolában, ha nem tudunk a 182 tanítási nap mindegyikén és még azon is túl a tökéletességre törekedve hiba nélkül dolgozni? Hogy maradhat meg ilyen feltételek és körülmények között a kezdeti lelkesedés a fiatalos lendület?

A külső és a belső tényezőkön egyaránt múlik.

A munka és magánélet közötti egyensúly megtalálása nagyon fontos, és szükségszerű az értéksorrend felállítása, valamint hogy merjünk és tudjunk nemet mondani – munkára is. Csak a szükséges terheket vállaljuk (irreálisakat ne), s saját teherbíró képességünket mérjük fel reálisan. Mivel a személyiségünkkel dolgozunk, vigyázni kell, hogy életünk egyéb területei (hobby, kikapcsolódás, tanulás, barátok, család, egészség) harmóniában legyenek, hisz ebből merítünk erőt, ebből gazdagodunk, ebből gazdálkodunk. Amikor azt vesszük észre, hogy az iskolában egész nap nincs időnk a mosdóba kimenni, vagy hogy otthon mosogatás közben is a gyerekek magatartásproblémái járnak a fejünkben, netán a kollégák osztályunkra tett panaszait, megjegyzéseit boncolgatjuk ahelyett, hogy egy új fejeztbe kezdenénk a könyvünkben, vagy csak azt tartjuk az egyetlen megoldásnak a problémáinkra, hogy a szülőket szembesítjük a kötelességeikkel, miszerint célszerű lenne nagyobb figyelmet fordítaniuk gyermekeikre, akkor már biztosra vehetjük, hogy a mi tablóképeink sem lesznek különbek a vitaindítóban említett kollégáknál.

Elméletben mindenki tudja, mit is kell tennie: Első feladat az elegendő mennyiségű alvás beiktatása. Hetente hétszer. Mozgás, egészséges táplálkozás. Szintén minden nap. Ima. Naponta vagy szüntelenül. Pozitív megerősítések a lázongások helyett, és a panaszkodás helyett. Szükség esetén. Pihenés és szabadidő, legalább hétvégén.

Az életet egyszerűsíteni kell. Váljunk meg attól, ami nem szükségszerű, hogy több idő maradjon az igazán lényeges dolgokra. A jól szervezett munka időt termel nekünk. Gondoljunk mindezekre, mikor a következő tanévet tervezzük! Akkor talán a mi tablóképeink azért készítetik megtorpanásra a kollégákat, mert mást látnak az arcunkon, mint tükörbe nézve. Mekkora evangelizációs lehetőség! Ki gondolná?

- egy pedagógus kolléga -

Néri Szent Fülöp, Loyolai Szent Ignác kortársa misszionárius szeretett volna lenni, ám Ignác úgy tartotta, Róma maga is missziós terület, és hogy Fülöp – aki egyébként firenzei származású volt – különösen jól tud bánni a rómaiakkal. Fülöp megfogadta barátja tanácsát, és egész életében Rómában szolgált; nem véletlenül nevezik Róma apostolának, és lett a város védőszentje.

A következő tanácsok Néri Szent Fülöp szellemiségét tükrözik:

1. Ellenségünk, az ördög, aki azért harcol ellenünk, hogy elpusztítson minket, megosztást akar szítani házainkban, otthonainkban; veszekedést, nemtetszést, versengést akar támasztani köztünk, mert amíg egymás ellen harcolunk, ő jön és legyőz minket, és saját tulajdonává tesz minket.
2. Az, aki kitart a haragban, viszályban, keserűségben, az már megízlelte a pokol levegőjét.
3. Semmi sem olyan veszélyes a lelki élet számára, mint ha a saját gondolkodásunk szerint akarjuk irányítani magunkat.
4. Ha valóban szentté akarsz válni, soha ne véd magad, mindig ismerd el, hogy hibás vagy, még akkor is, amikor nem igaz, amivel vádolnak.
5. Olvass sokat a szentek életéről, hogy biztatást és jótanácsot meríts belőle.
6. A derű megerősíti a szívet, és segít kitartani. Isten szolgájának mindig jókedvűnek kell lennie. Könyörületesség és derű, könyörületesség és alázat kell hogy legyen a jelszavunk.
7. Tedd magad aláztatossá az őszinte és gyakori gyónás révén.
8. Annak érdekében, hogy kitarts a hitben való életben, tanulj megfontoltságot; nem tudunk mindent egyszerre megtenni, és nem lehet szentté válni négy nap alatt.

Forrás: Aleteia.org

Néri Szent Fülöp imája

Ó, Uram, nem merem már ígérni, hogy megjobbítom életemet!

Ha te nem segítesz, csak rosszat tudok tenni. Ha nem segítesz, még szeretni sem tudlak.

Magamban semmit sem bízom, Jézusom.

Bizalmatlan vagyok önmagam iránt, benned azonban bízom!

Uram, Jézus Krisztus, ha te nem segítesz, sohasem leszek képes jót tenni! Ha te nem segítesz, elvesztem. Jézus, légy az én Jézusom, ez számomra az üdvösség!

Add, hogy ne félelemből ragaszkodjak hozzád, hanem szeretetből!

Nem akarok mást tenni, mint a te akaratodat. Szentháromság egy Isten, könyörülj rajtam!

IMPRESSZUM

Főszerkesztő:	Bertáné Hargitai Margaréta
Olvasószerkesztő:	Köpeczei Csenge
Szerkesztőségi munkatárs:	Molnár Gitta
Szerkesztőbizottság:	Heidl György, Sümegi József, Tóth László, Tóth Lászlóné
Szerkesztőség:	7621 Pécs, Dóm tér 2.
E-mail:	figyeljram@pecs.egyhazmegye.hu
Kiadó:	Pécsi Egyházmegye 7621 Pécs, Dóm tér 2.
Kiadásért felelős személy:	Bertáné Hargitai Margaréta
fotók:	Pixabay, Loósz Róbert, szerzők

HU ISSN 2498-5503

A következő lapszám 2018 szeptemberében jelenik meg. Lapzártá: 2018. augusztus 15.